

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Práva z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy

Vypracovala: Aneta Janoušková

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Zuzana Frantíková

České Budějovice 2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aneta JANOUŠKOVÁ**
Osobní číslo: **E16293**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Práva z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy**
Zadávající katedra: **Katedra práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Bakalářská práce je zaměřena na téma Práva z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy. Cílem je popsat a prozkoumat problematické části právní úpravy a porovnat ji s unijními směrnici.

Metodický postup:

Prostudování odborné literatury a příslušných právních předpisů vztahujících se k danému tématu. Po právním rozboru daného tématu bude provedeno dotazníkové šetření zaměřené na problematiku vadného plnění. Následně budou zhodnoceny výsledky zjišťování, provedena interpretace výsledků a vyhotoveno závěrečné shrnutí.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
3. Cíl a metodika práce
4. Vlastní práce
5. Závěr
6. Seznam použitých zdrojů
7. Přílohy

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **40-50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Hulmák a kol. (2014). Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář. Praha: C. H. Beck.

Hulmák, M. (2008). Uzavírání smluv v civilním právu. Praha: C. H. Beck.

Hulmák, M. (2014). Občanský zákoník V: závazkové právo, obecná část (§1721-2054): komentář. Praha: C. H. Beck.

Hulva, T. (2005). Ochrana spotřebitele. Praha: Aspi, a. s.

Lavický a kol. (2014). Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář. Praha: C. H. Beck.

Tichý, L., Pipková P. J., Balarin, J. (2014). Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck.

Vítová, B. (2014). Nepřiměřená ujednání ve spotřebitelských smlouvách po rekodifikaci soukromého práva. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s.

Vítová, B. (2016). Zákon o ochraně spotřebitele (č. 634/1992 Sb.). Komentář. Praha: Wolters Kluwer.

Právní předpisy:

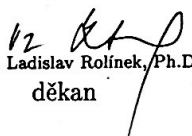
zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

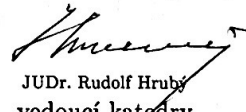
Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. et Mgr. Zuzana Frantíková**
Katedra práva

Datum zadání bakalářské práce: **5. března 2018**

Termín odevzdání bakalářské práce: **12. dubna 2019**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIMOCESNA UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentů 13 (2e)
370 05 České Budějovice

JUDr. Rudolf Hrubý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 19. března 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma „Práva z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....
Aneta Janoušková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. et. Mgr. Zuzaně Frantíkové za vedení mé bakalářské práce, cenné rady, odborný dohled a trpělivost během zpracování této práce.

I. Seznam zkratk

NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OBCHZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
SOZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZOS	zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
LZPS	zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
ÚS	Ústavní soud České republiky
NS	Nejvyšší soud České republiky
FO	fyzická osoba
PO	právnícká osoba
OR	obchodní rejstřík
ČOI	Česká obchodní inspekce

Obsah

I. Seznam zkratk	10
OBSAH	1
ÚVOD	3
1. CÍL A METODIKA PRÁCE	5
1.1. Cíl práce	5
1.2. Metodika práce	5
2. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ A SPOTŘEBITELSKÉHO VZTAHU	6
2.1. Subjekty	6
2.1.1. Spotřebitel	6
2.1.2. Podnikatel	6
2.2. Kontrakční proces	8
2.2.1. Kupní smlouva	9
2.2.2. Spotřebitelská kupní smlouva	10
2.3. Právní ochrana spotřebitele	11
2.3.1. Veřejnoprávní a soukromoprávní ochrana spotřebitele	12
3. SPLNĚNÍ	14
3.1. Závazkový vztah, splnění obecně	14
3.1.1. Pojem „splnění“ a „plnění“	14
3.2. Vadné splnění	15
3.3. Vymezení situace vadného splnění	15
4. ODPOVĚDNOST ZA VADY	17
4.1. Odpovědnost v občanském právu	17
4.2. Odpovědnost za vady obecně	17
4.3. Pojem vada	18
4.3.1. Dělení vad	18
5. PRÁVA Z VADNÉHO PLNĚNÍ	19
5.1. Práva z vadného plnění obecně	19
5.2. Práva z vadného plnění u kupní smlouvy	19
5.2.1. Povinnosti předcházející uplatnění práv z vadného plnění	21
5.2.2. Konkrétní práva z vadného plnění u kupní smlouvy	23
5.3. Práva z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy	25

6.	ZÁRUKA ZA JAKOST.....	29
6.1.	<i>Obecně o záruce za jakost.....</i>	29
6.2.	<i>Zákonná záruka za jakost a výkladové problémy.....</i>	29
7.	PRAKTICKÁ ČÁST	32
7.1.	<i>Stanovení výzkumné otázky.....</i>	33
7.2.	<i>Výsledky dotazníkového šetření s grafickým výstupem.....</i>	33
7.3.	<i>Vyhodnocení stanovené výzkumné otázky.....</i>	50
	ZÁVĚR.....	53
	II. Summary	55
	III. Seznam použité literatury	56
	IV. Seznam grafů	1
	V. Seznam tabulek	2
	VI. Seznam příloh	3
	VII. Příloha č. 1	4

Úvod

Každý jedinec potřebuje k prožití plnohodnotného života celou řadu nehmotných, ale především hmotných statků. V první řadě se jedná o elementární potřeby, kterými jsou potraviny nebo hygienické potřeby. Dále pak, ku příkladu ošacení, elektroniku, knihy, ale nesmíme opomenout i nemovité statky, které jsou taktéž velmi důležité. V historickém kontextu, k zajišťování těchto statků, jež budou jejich spotřebiteli uspokojovat, především, základní potřeby, ale i ty specifické, sloužila směna, při níž docházelo ke směně jedné věci za věc jinou. Dnešní doba se vyvíjí velmi rychle, ale podstata výše zmíněného se nezměnila, jen onu zmíněnou směnu, po zavedení peněz, jakožto platidla, nahradil jiný smluvní typ, kterým je kupní smlouva, která doposud nebyla nahrazena, a jakožto závazkový smluvní vztah soukromoprávní povahy je v České republice uzavírána, dalo bych se říci, v řádech milionů za každý den.

Z tohoto důvodu je, a nejspíše i nadále bude, nezbytností, aby se závazkový vztah subjektů právně upravil a byly vymezeny práva a povinnosti, které daným subjektům z tohoto vztahu plynou, a bylo by velmi naivní, uvažovat o tom, že všechny tyto závazky budou plněny řádně a včas. Pro naplnění podstaty tématu této bakalářské práce, kterým jsou práva z vadného plnění, bude definováno právě toho, co nastane v případě, že dlužník neposkytl své plnění řádně a bez vad, ale i možnosti, jak může spotřebitel svá práva uplatnit.

První kapitola stručně představí čtenářům podstatu toho, co je cílem této práce. Popisuje hlavní myšlenky teoretické i praktické části a v samém závěru uvádí též využití metodologické postupy, díky nimž docházelo k onomu naplňování stanovených cílů obou částí práce.

Následující kapitola obsahuje přehled a vymezení elementárních pojmů, jež jsou nezbytné pro pochopení a možnost hlubšího rozebrání problematiky v části teoretické, ale vychází z jejich pojetí i část praktická. Nejprve jsou uvedeny subjekty smluvního vztahu, kterými jsou spotřebitel a podnikatel. Jelikož je práce zaměřena na kupní smlouvu, respektive na spotřebitelskou kupní smlouvu, je charakterizován samotný kontraktační proces a je definován konkrétní smluvní typ, kterým je právě zmíněná kupní smlouva včetně specifikace spotřebitelské kupní smlouvy. S přihlédnutím ke skutečnosti, že ústředním pojmem této práce je právě osoba spotřebitele, na kterou je nahlíženo jako na slabší stranu, která je hodna zvýšené ochrany, je samostatná podkapitola věnována právě problematice právní ochrany spotřebitele společně s vymezením veřejnoprávního

a soukromoprávního vztahu zahrnující právní předpisy, ze které tato ochrana slabší strany vychází.

Aby se dále práce mohla věnovat problematice vadného plnění podrobněji, je v kapitole 3 nejprve představen pojem „splnění“, ze kterého k onomu vadnému plnění dochází. Kapitola pojednává obecně o splnění, popisuje vadné splnění včetně situací onoho vadného splnění a pro větší přehlednost definuje, snadno, avšak chybně, zaměnitelné pojmy „splnění“ a „plnění“.

Kapitola 4 je věnována nejen obecnému vymezení odpovědnosti za vady, ale popisuje ji i z pohledu občanského práva. Pro tuto práci neopomenutelný a klíčový pojem „vady“ vymezují následující podkapitoly upravující legální definici zmíněného pojmu a samotné dělení vad do různých skupin podle charakteru nebo způsobu vzniku vady. Podrobnějšímu rozboru některých typů vad se bude zabývat kapitola následující, která vady nejen podrobně popíše, ale propojí s názornými příklady ke snadnějšímu pochopení.

Předposlední kapitola je nazvána jako Práva z vadného plnění a je, co do počtu stran, v rámci teoretické části nejobsáhlejší. Nachází se zde několik podkapitol, a právě v těchto, je problematika rozebrána podrobněji. Nejprve, dle platné právní úpravy, obecně vadné plnění definuje a vysvětluje jeho samotnou podstatu, kterou dále aplikuje v samostatných částech na kupní smlouvu a následně i na spotřebitelskou kupní smlouvu. Kromě, již zmíněného, popisuje i kroky, které předcházejí možnosti tato práva z vadného plnění uplatnit, popisuje konkrétní případy a legální možnosti, jak tato práva uplatnit v případě podstatného a nepodstatného porušení, jak již bylo nastíněno výše, a vše zasazuje do problematiky závazkových vztahů, kterými jsou pro účely této práce, a jak již vyplývají ze samotného názvu této práce, smlouva kupní se zaměřením na spotřebitele. Celá kapitola, a nejen ta, je navíc propojena s praktickými a názornými příklady.

Cílem kapitoly č. 6, která již teoretickou část uzavírá, je pojednat o problematice záruky a jejich výkladových problémech a pohled názorových skupin na otázku, zda je zákonná záruka za jakost zákonem vymezena či nikoli.

Celou tuto práci uzavírá praktická část, která byla zaměřena na spotřebitele a jeho povědomí o právech z vadného plnění jemu plynoucí. Kapitola v úvodu popisuje důvody, cíl a způsoby, jakým bylo dotazníkové šetření, jakožto zvolený způsob, provedeno. Jednotlivé výsledky z dotazníků od oslovených respondentů jsou okomentovány a pro větší představu a přehlednost graficky zpracovány. Nedílnou součástí je samotná výzkumná otázka a její vyhodnocení.

1. Cíl a metodika práce

1.1. Cíl práce

Cílem této práce je analýza práv z vadného plnění v případě spotřebitelské kupní smlouvy dle účinné právní úpravy, kterou vymezuje občanský zákoník.

Teoretická část práce systematicky popisuje problematiku ochrany slabší smluvní strany, za kterou je možno považovat osobu spotřebitele. Podrobněji rozebírá otázky odpovědnosti za vady, dělení samotných vad včetně jejich povahy a v neposlední řadě práva z vadného plnění. Čtenář tak má možnost seznámit se s elementárními pojmy, ale i jednotlivými problémy a postupy uplatnění práv z vadného plnění, se kterými se v běžném životě setkává, a to bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o osobu spotřebitele nebo podnikatele. V rámci praktické části se autorka zabývala informovaností spotřebitelů ohledně práv z vadného plnění na základě rozboru získaných vlastních dat od respondentů pomocí dotazníkového šetření. Praktická část informuje čtenáře o výsledcích zmíněného dotazníkového šetření, které jsou pro větší přehlednost graficky zpracovány a následně náležitě okomentovány.

1.2. Metodika práce

Pro zpracování této bakalářské práce byl zvolen následující postup:

1. Studium odborné literatury včetně příslušných právních norem
2. Získání a následné zpracování získaných dat
3. Zhodnocení dat včetně grafického výstupu a následná interpretace výsledků z dotazníkového šetření

Po důkladném seznámení s tématem, vyhledáním příslušné literatury a jejím studiem, jsou v práci v první řadě definovány základní pojmy, vymezení problematiky vadného plnění zaměřené na spotřebitelskou kupní smlouvu. K získání potřebných informací jsou v práci využity nejen platné právní předpisy, komentáře, ale i různé odborné publikace nebo periodika. Praktická část s využitím dotazníkového šetření probíhajícího v měsících únor a březen 2019, při kterém bylo osloveno 250 respondentů, poskytuje informace o nízké informovanosti spotřebitelů v oblasti jejich práv.

2. Vymezení základních pojmů a spotřebitelského vztahu

2.1. Subjekty

2.1.1. Spotřebitel

Spotřebitel, jakožto ústřední pojem nejen této práce, problematiky spotřebitelských smluv, ale celé oblasti ochrany spotřebitele je subjektem a účastníkem trhu, který v rámci svých tržních rozhodování vystupuje jako protipól podnikatelů, a to jak fyzickým, tak i právnickým osobám (Vítová, 2016).

Na spotřebitele je možno nahlížet z pohledu chování na trhu jako na osobu aktivní a pasivní. Za pasivního spotřebitele je považována osoba slabá a důvěřivá, která není obeznámena s možnými riziky, a jako taková potřebuje zvýšenou míru ochrany (Tomančáková, 2011). Toto vnímání pasivního spotřebitele se však zásadně změnilo a pozornost se přesunula na spotřebitele aktivního a informace vyhledávajícího. Z tohoto pojetí, se vychází i při tvorbě ochranných opatření v oblasti evropského práva, ze kterého ze značné části vychází i české spotřebitelské právo. Ústřední myšlenkou a cílem této právní regulace je především odpovídající informovanost spotřebitele a transparentnost právního vztahu s podnikatelem. (Vítová, 2016).

Doktrinální definici pojmu „spotřebitel“ je možné v odborných pramenech nalézt, avšak konkrétní definice se od sebe různí, neboť jednotliví autoři dokreslují tento termín určitými poznatky. Legální definici spotřebitele zakomponoval zákonodárce do ustanovení § 419 NOZ, kde je uvedeno, že „*Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.*“

Jelikož český právní řád nabízí více než jednu definici pojmu „spotřebitel, popřípadě „konečný spotřebitel“, je pro tuto práci nutno mimo definice generální, která je obsažena v NOZ, vymežit i definici speciální, obsaženou v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, konkrétně v § 2 odst. 1, kde: „*Spotřebitelem se rozumí fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti.*“

2.1.2. Podnikatel

Legální definice pojmu „podnikatel“ je vymezena v ustanovení § 420 odst. 1 NOZ, kde je jako podnikatel označen ten: „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet*

a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku.“

Základní znaky, které obsahuje výše zmíněná definice a které jsou specifickými prvky podnikání, lze pak standardizovat jako samostatnost, výkon výdělečné činnosti na vlastní účet, na vlastní odpovědnost, za účelem dosahování zisku, soustavně, a to živnostenským nebo jiným obdobným způsobem. K naplnění těchto znaků pak musí dojít vždy kumulativně (Lavický a kol., 2014).

Za osobu podnikatele je vždy považován i ten, kdo je zapsaný v OR, a to i v situacích, že by se právě taková osoba podnikáním nezabývala. V takovém případě je kritérium podnikání stanoveno spíše formálně a nesouvisí se skutečnou činností podnikatele (Rozeňal, 2014).

S přihlédnutím k výše zmíněnému, je zjevné, že zákonodárce vkládá na bedra podnikatele břímě profesionality, které se projevuje mimo jiné ochranou třetí strany. V tomto případě jde pouze o domněnku podnikání, kdy dotčený subjekt ve skutečnosti definiční znaky podnikatele nesplňuje, přesto z nějakého důvodu, často z nedbalosti, je veden jakožto podnikatelský subjekt v OR. V případě naplnění modelové situace, ve které je na zmíněný subjekt nahlíženo jako na osobu podnikatele, pozbývá právo subjektu dovolávat se opaku, jelikož na základě principu materiální publicity, jež je se zápisem do OR spojován, má se za to, že zveřejněné informace odpovídají skutečnosti a lze se jich v plném rozsahu dovolat (Rozeňal, 2014).

Podnikatelem může být jak osoba právnická, tak i osoba fyzická. Nelze se však bez dalšího domnívat, že je-li jedenkrát na někoho nahlíženo jako na podnikatele, je mu tento status přiřazován ve všech jeho právních jednání. Fyzické osoby, jež jsou rozděleny na dva subjekty, a to podnikatele a spotřebitele s tím, že osoba podnikatele může v některých případech působit v roli spotřebitele (Rozeňal, 2014). Pokud by podnikatel tuto možnost neměl, docházelo by k absurdním situacím, ve kterých by právě FO podnikající na základě živnostenského oprávnění, ku příkladu zedník, vystupoval při nákupu domácích spotřebičů jako podnikatel, což by s sebou neslo četou řádku znevýhodnění, ačkoli by zmíněný nákup nebyl spjat s předmětem podnikání. Z tohoto důvodu je nutností rozlišovat, zda na subjekt označený jako podnikatel, bylo nahlíženo jako na profesionála pouze v rámci jeho podnikatelské činnosti, jak již bylo uvedeno, se všemi nároky a důsledky na subjekt kladenými, nebo zda se podnikatel nachází v roli neprofesionála, který má pouze nezbytné znalosti (Lavický a kol., 2014).

2.2. Kontraktační proces

Na kontraktační proces lze nahlížet jako na jednání, v jehož důsledku má být uzavřen závazkový právní vztah. Takovým postupem pak má dojít k tomu, že strany závazku na sebe dobrovolně berou povinnosti o obsahu "dare", "facere", "omittere", "pati", tedy něco dát, něco konat, něčeho se zdržet a něco strpět, přičemž druhá strana má práva opačná k uvedeným povinnostem (Hulmák, 2014).

Nejznámějším právním jednáním, na jehož základě dochází k uzavírání závazkových právních vztahů je smlouva. Smlouva jako taková není v NOZ definována, nicméně se jí podle ustanovení § 1724 odst. 1 rozumí dvoustranné nebo vícestranné právní jednání, kterým mezi sebou smluvní strany zřizují závazek, jehož obsahem (právy i povinnostmi) jsou odhodláni se řídit (Hulmák, 2014).

Samotný proces uzavírání smlouvy je právně upraven v § 1724 až 1745 NOZ, a je jím sled právních kroků, alespoň dvou osob vedoucí k uzavření smlouvy. Prvním krokem kontraktačního procesu je tzv. nabídka ("oferta"). Nabídkou je jednání oferenta směřující k představení obsahu právního jednání, které má v úmyslu oferent uzavřít, a za tímto účelem kontaktuje druhou stranu s představovaným obsahem budoucího závazku. Pakliže je adresát této nabídky s jejím obsahem srozuměn, je ochoten takový závazek přijmout a učiní kroky k přijetí nabídky ("akceptace"), je závazkový právní vztah uzavřen. (Rejtarová, 2015). Byť je možné hovořit o tom, že v běžném životě je průběh kontraktačního procesu v této podobě nejběžnější (např. oferent nabízí prostřednictvím internetového obchodu konkrétní zboží za určitou kupní cenu a akceptant uzavře kupní smlouvu tím, že zboží vybere, souhlasí s kupní cenou, vloží je do "košíku" a potvrdí objednávku), mohou nastat ještě další okolnosti, které celou kontraktaci učiní složitější. Pouze pro představu je zde uveden postup, kdy je učiněna oferta, na níž adresát reaguje, avšak s tím, že nesouhlasí s celým obsahem této nabídky. Učiní-li pak návrh pozměněný (např. s tím, že uvede nižší kupní cenu) a zbytek obsahu nabídky ponechá, nejedná se automaticky o uzavření smlouvy, neboť nedošlo k akceptaci nabídky, ale z adresáta se stává nový oferent a původní oferent se stává adresátem s tím, že k uzavření smlouvy musí dojít k novému schválení obsahu a podmínek smlouvy (§ 1725, § 1730 a § 1740 NOZ).

Kontraktační proces v širším pojetí nejsou jen kroky k uzavření smlouvy, ale je jím veškeré dění subjektů, tedy i činnosti, jež smluvnímu procesu předcházejí, ku příkladu

samotné vyjednávání či příprava na budoucí kroky vedoucí k uzavření ony smlouvy (Dvořák, Švestka a kol., 2013).

Takový proces je možné hodnotit z několika úhlů pohledu. Těmi mohou být například pohled psychologický zkoumající výběr smluvní strany či způsob vyjednávání. Ekonomu bude zajímat nákladovost na uzavření smlouvy nebo úvahy o výhodnosti při jejím zvažování. Z pohledu právního, je nejčastěji zkoumáno, zda byly splněny všechny podmínky a náležitosti pro uzavření smlouvy, které právo vyžaduje a zamýšlí se nad skutečností, proč smluvní strany dobrovolně do závazkového vztahu vstupují (Hulmák, 2008).

2.2.1. Kupní smlouva

Kupní smlouva, která byla po rekodifikaci NOZ nahrazena novým termínem „koupě“ je nyní vymezena v NOZ v § 2080, kdy: *„Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.“*

Koupě je tzv. synallagmatickým dvoustranným právním jednáním, kterým se v rámci kupní smlouvy prodávající zavazuje odevzdat předmět koupě kupujícímu a umožnit mu nabýt k předmětu koupě vlastnické právo, zatímco se kupující zavazuje daný předmět koupě převzít a poskytnout protiplnění, tedy kupní cenu, která zpravidla bývá určité finanční protiplnění, byť samozřejmě není vyloučeno, aby byla kupní cena sjednána jinak (např. aby nedošlo k plnění ve formě naturálií) (Tichý, Pipková & Balarin, 2014).

Kupní smlouva je zařazena mezi základní způsoby umožňující převod vlastnického práva a je považována za nejběžnější právní jednání vůbec. Před účinností NOZ existovala dvojkolejnost, resp. dvojí úprava práv a povinností související s kupní smlouvou. SOZ byl zaměřen především na koupi a prodej v situaci, kdy na obou stranách figurovaly osoby odlišné od osob podnikatelů. Naproti tomu OBCHZ obsahoval úpravu primárně použitelnou na případy, v nichž obě strany kontraktu byly podnikatelé. Za situace, kdy v závazkovém právním vztahu figuroval na jedné straně podnikatel a na druhé straně „nepodnikatel“, lze použít též OBCHZ, avšak ve smyslu ustanovení § 262 odst. 4 OBCHZ bylo nutno na takovéto právní vztahy vždy použít kogentní normy obsažené právě v SOZ. Jinými slovy, již v této právní úpravě bylo akcentováno slabší

postavení osoby spotřebitele a byla mu zákonem poskytována ochrana (Ševčík, Kincl, Pšenko & Wellech, 2013).

Účinky práv, se kterými jsou spojeny rovněž povinnosti prodávajícího i kupujícího většinou nastávají okamžikem uzavření smlouvy, v některých případech nastávají až na základě dalších podmínek, které jsou typické pro případy vedlejšího ujednání tak, jak je uvedeno čtvrtého pododdílu počínaje § 2132 NOZ a následujících, například výhrada vlastnického práva, výhrada zpětné koupě, právo předkupní či koupě na zkoušku (Tichý et al., 2014).

Dalším předmětem zamyšlení ohledně kupní smlouvy, převážně v praxi, je otázka formálnosti. Kupní smlouva může být v zásadě uzavřena ústně, tedy bez vyžadované speciální formy. Výjimky vymezuje zvláštní ustanovení NOZ, jež určuje, kdy je písemná forma kupní smlouvy nutností (Tichý et al., 2014).

2.2.2. Spotřebitelská kupní smlouva

Za spotřebitelskou smlouvu lze označit každý smluvní vztah, na nějž je nutno nahlížet jako na vztah zatížený profesionálním náhledem podnikatele oproti slabému postavení spotřebitele. Dle komentářové literatury se za rozhodující považuje postavení smluvních stran. Jestliže podnikatel vystupuje na jedné straně kupní smlouvy, kde, v rámci své podnikatelské činnosti prodává zboží spotřebiteli, je takový kontrakt považován za spotřebitelskou koupi (Tichý & Kocí, 2013).

Spotřebitelské smlouvy nevytvářejí samostatný typ smluvních vztahů, pouze rozšiřují typové smlouvy existující a smlouvy inominátní, a to o regulační ustanovení související právě se stranou spotřebitele. Vzhledem k tomu, že zákon spotřebitelům garantuje jistou ochrannou funkci, byla tato úprava zákonodárci provedena pomocí právních norem kogentního charakteru (Tichý, 2014).

Zcela evidentní je poté vázanost osoby podnikatele kogentními ustanoveními zákona, od kterých se nelze odchýlit. Za předpokladu, že by k takovému odchýlení ze strany podnikatele došlo, obsahuje NOZ ve svém ustanovení § 1812 odst. 2 sankci, jejímž obsahem je, že se k takovému jednání nepřihlíží. Podnikatel má dále vůči spotřebiteli zvýšenou poučovací povinnost, která se taktéž týká problematiky z vadného plnění (Tichý & Kocí, 2013).

Za stěžejní princip spotřebitelského smluvního vztahu lze označit informační povinnost podnikatele, kterou musí vůči spotřebiteli splňovat. Nesplnění povinnosti

s sebou přináší pro podnikatele potencionální nepříjemnosti. Jako příklad lze uvést ustanovení, kdy v důsledku toho, že podnikatel neposkytne informace spotřebiteli v dostatečné míře, nemá následně právo na náhradu nákladů vynaložených s vrácením daného zboží zpět podnikateli, jak to vyplývá z § 1832 odst. 3 NOZ. Mimo to, je dále podnikatel omezen v možnosti využití autonomie vůle, když není podnikateli dána možnost, aby se ve smluvní volnosti ve vztahu ke spotřebiteli libovolně odchyloval (Tichý & Kocí, 2013).

2.3. Právní ochrana spotřebitele

Ochrana spotřebitele je v každém vyspělém státě nezbytnou součástí právního systému. Je tvořena systémem institucí, zákonů a spotřebitelských organizací upravující sféru společenských vztahů týkajících se uzavírání smluv se spotřebitelem (Hulva, 2004).

Právní regulace chránící zájmy spotřebitele je nezbytná ze dvou důvodů. V první řadě podporuje kvalifikovanější funkci trhu a vyrovnává tak skutečnou nerovnováhu mezi spotřebitelem a prodávajícím, tedy podnikatelem, jelikož je spotřebitel obecně považován za účastníka trhu, jež nemá dostatek zdrojů nebo informací o daných výrobcích či službách jako samotný prodejce. Další důvod spadá do veřejnoprávní ochrany spotřebitele, která jej chrání před nebezpečnými výrobky a agresivními obchodními praktikami (Ondřej, 2013).

V České republice je právní úprava chránící spotřebitele, z důvodu nejednotnosti, tvořena z předpisů veřejnoprávní a soukromoprávní povahy, jež jsou úzce propojeny (Ondřej, 2013).

Právní řád rozlišuje právo veřejné a právo soukromé. Legální definici soukromého práva lze nalézt v ustanovení § 1 odst. 1 NOZ, kde je soukromé právo konstruováno jako takové, které upravuje vzájemná práva a povinnosti osob. Zákonodárce, který vytvářel normativní právní akty upravující práva a povinnosti spotřebitelů, resp. upravující ochranu spotřebitelů, však toto rozdělení příliš nerespektoval. Dle právě uvedeného je pak nalézána ochrana spotřebitele jak v soukromoprávních pramenech, tak ve veřejnoprávních pramenech. Zatímco je spotřebiteli v soukromoprávních vztazích dávána určitá svoboda, která je projevem jeho svobodné vůle, jež se může realizovat např. při uzavírání právního jednání, z pohledu veřejného práva je spotřebiteli poskytována ochrana ex post, tedy bez ohledu na to, zda spotřebitel vyžaduje ochranu svých práv. Pro tyto odlišné přístupy nazývá teorie ochranu spotřebitele v pojetí soukromého práva jako

ochranu následnou (kdy s jednáním odporujícím zásadám ochrany spotřebitele spojuje právní následky - např. neplatnost smlouvy) a v pojetí veřejného práva jako ochranu preventivní (Selucká 2008).

2.3.1. Veřejnoprávní a soukromoprávní ochrana spotřebitele

Jak již bylo výše uvedeno, spočívá ochrana spotřebitele ve snaze, jejímž cílem je vyvrácení nerovného postavení spotřebitele a poskytnutí mu zvýšené ochrany. K dosažení takovýchto cílů je nutné využití normativních právních aktů, jejichž dodržování je ze své podstaty, vymožitelné.

Právní řád obsahuje množství právních předpisů, ať již spadají do práva veřejného či soukromého, které se snaží poskytnout spotřebiteli dostatečnou ochranu.

Pokud se skloňuje termín “spotřebitel”, vyvstane většině společnosti na mysli modelová situace týkající se závazkového právního vztahu, např. kupní smlouvy, která je zakotvena do norem soukromoprávních. Toto vnímání společnosti však nelze považovat za správné, neboť též veřejné právo obsahuje ochrannou funkci spotřebitele, ať už se jedná například o bezpečnost výrobků nebo ochranu zdraví. Veřejné právo naproti tomu zcela jednoznačně vstupuje do soukromoprávních vztahů a v konkrétních případech do nich zasahuje (Ondřej, 2013).

Lze hovořit o vzájemném prolínání soukromého a veřejného práva, které ve vzájemné pospolitosti vytvářejí systém ochrany spotřebitele (Ondřej, 2013). Nelze se však ztotožnit s tvrzením, že koordinace soukromoprávních norem, včetně jejich pojmů a institutů je ve vztahu s jejich veřejnoprávní podobou bezchybná a dostatečná.

Veřejnoprávní ochrana spotřebitele pak zajišťuje např. účinnou ochranu před nepoctivým počínáním podnikatelů, které může vést až k destabilizaci trhu prostřednictvím nekalých soutěžních praktik a porušování základních hodnot, na nichž je vystavěn právní stát, a které jsou promítány do ústavního pořádku.

Základním pramenem práva ve sféře soukromoprávní je zejména zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Veřejnoprávní ochranu spotřebitele pak zajišťují například tyto právní předpisy:
zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci,
zákon č. 526/1990 Sb., o cenách,
zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků,

zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a změně některých souvisejících zákonů,
zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů,
zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže,
zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (Selucká, 2008).

Zvláštním případem zákona je pak zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, který je některými autory řazen do systému veřejnoprávní ochrany spotřebitele (např. Selucká), jiní autoři (např. Ondřej) jej však považují za předpis poskytující tzv. hybridní ochranu. Přestože lze některá ustanovení a podmínky kladené v tomto zákoně zejména na prodávající považovat za způsobilé k tomu, aby přímo zasáhli do obsahu kontraktačního výsledku, lze se spíše přiklonit k výkladové verzi, dle níž je tento zákon prostředkem veřejnoprávní ochrany spotřebitele.

Byť to v praxi nelze považovat za běžné, je v případech, kdy nepostačují ochranné prostředky garantované jinými právními předpisy a společenská škodlivost jednání podnikatele, které se vyznačuje šízením spotřebitele a tímto jednáním dochází k jeho poškozování, je značná, možno přikročit také k uplatňování trestněprávní odpovědnosti takového pachatele, a to např. pro naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu poškozování spotřebitele podle § 253 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

3. Splnění

3.1. Závazkový vztah, splnění obecně

Má-li se práce zabývat problematikou vadného plnění, je nutností, v první řadě definovat onen právní vztah, ze kterého k již zmíněnému vadnému plnění dochází, kterým je pro účely naší práce určitý závazkový vztah.

NOZ v § 1721 uvádí, že: „Ze závazku má věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako na pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit“. Právními stranami závazku jsou dlužník, tedy osoba, která má povinnost plnit ze závazku a dále věřitel, který disponuje právem plnění ze strany dlužníka přijmout. Obecně lze tedy pod pojmem závazek rozumět právní pouto, na jehož základě dlužník vydává plnění ve prospěch věřitele (Důvodová zpráva k NOZ, 2012).

Splnění (*solutio*) je právní skutečnost vedoucí k zániku závazku. Jedná se o rozvazovací akt ve vztahu k dluhované povinnosti, kterým je dlužník dluhu zbaven, vymaní se tak z právního pouta, ve kterém po vzniku závazku byl, a to smlouvou nebo jinak (Důvodová zpráva k NOZ, 2012). Splnění je s přihlédnutím na jeho gramatický význam již vykonáním toho, co jest požadováno. Není proto již nutný další formální proces, který by závazek zrušil. Ku příkladu původní římské právo vyžadovalo po samotném uskutečnění uložených povinností, které právní následky ještě nevyvolávaly, provést akceptaci, jakožto formální úkon. Moderní pojetí nahlíží na samotné splnění praktičtěji a pragmatičtěji a považuje toho, kdo jednal tak, jak slíbil, za toho, kdo splnil (Hulmák, 2014).

3.1.1. Pojem „splnění“ a „plnění“

Jelikož se jedná o velice podobné pojmy je nutné si je vymezit. Splnění je nutno vnímat jako dovršení procesu plnění, (pouze „splnění“, nikoliv však „plnění“) v jehož důsledku může dojít ke splnění závazku. Zákon žádný jiný termín následku zániku závazku ve smyslu § 1908 nebere v úvahu.

Na plnění je nahlíženo v nedokonavém smyslu, jako na jistý proces, oproti splnění, jež má smysl dokonavý, jde-li o završení procesu ve vztahu k dluhu jako procesu uskutečňování požadovaných parametrů. Splnění jest naplněním všech těchto parametrů, uskutečnění posledního požadavku, který byl sjednán (Hulmák, 2014).

3.2. Vadné splnění

V souladu s ustanovením § 1908 odst. 2 NOZ je dlužníkovou povinností splnit dluh řádně a včas, a to na svůj náklad a nebezpečí, tímto pak závazek zaniká. Samotný pojem vadného splnění představuje zvláštní situaci, kdy stranou dlužníka dochází k vadnému neboli neřádnému plnění jeho dluhu a věřitel takové plnění přijme.

Jedná se tak o specifickou situaci, při níž došlo k porušení smlouvy, které je odlišné od prodlení i od nemožnosti plnění. Zvláštním se stává právě z důvodu, že právě takové plnění bylo věřitelem přijato. Nejde tak o stav naprostého nepřijetí, jak tomu jest u nemožnosti plnění nebo u prodlení.

Skutečnost, že u vadného splnění došlo k jistému splnění, neobsahuje vypovídající hodnotu o tom, k jak závažnému porušení určité smlouvy v daném případě došlo. Došlo-li k převzetí plnění, je dluh splněn. A jsou-li u tohoto plnění při převzetí vady, je dluh splněn vadně (Šilhán, 2015).

3.3. Vymezení situace vadného splnění

Vadné splnění bývá často řazeno do skupiny tzv. „pozitivního porušení smlouvy“, kdy nejde o porušení ze strany dlužníka jeho nečinností, ale naopak jeho činností, která však neodpovídá požadavkům, které z obsahové stránky závazku vyplývají. Jedná se o situaci, kdy dlužník jisté plnění věřiteli nabídne, a věřitel jej akceptuje přijetím, avšak plnění neobsahuje znaky plnění bezvadného (Šilhán, 2015).

Oproti jinému porušení smlouvy lze tuto kategorie negativně formulovat.

V prvním případě jde o kategorii, kdy k onomu stavu dochází z důvodu porušení závazku „*prodlením*“, při kterém dlužník plnění, v jeho předem vymezené době, vůbec nenabídnul nebo jej naopak nabídne, ale věřitel takové plnění po právu odmítá, jelikož je toto plnění neřádné. Důsledkem uvedeného, dochází k onomu prodlení dlužníka, a to ve smyslu ustanovení § 1968 NOZ, společně se všemi příslušnými následky (Šilhán, 2015).

Další kategorie vzniká porušením smlouvy ze strany dlužníka, a to tím, že nesplnil povinnosti v důsledku „*následné nemožnosti plnění*“, kterým dochází k zániku ve smyslu ustanovení § 2006 odst. 1 a 2 NOZ, které způsobil buď sám, přičemž s tímto stavem je spojen jeho sankční postih anebo dojde k nemožnosti splnění závazku z objektivních důvodů, tzv. objektivní nemožnost (Šilhán, 2015).

Teprve v poslední skupině případů je možno hledat porušení smlouvy *vadným splněním*, které obsahuje jisté specifické znaky. Dluhovou povinnost lze stále splnit; dlužník není v prodlení, přestože došlo k uplynutí času plnění nebo jde o případ, kdy bylo plnění věřitelem přijato, ale závazek v tomto momentu nemohl splněním zaniknout, neboť se nejednalo o plnění řádné. Závazek se pouze transformoval a jeho obsahem jsou pouze „*práva z vadného plnění*“ (Šilhán, 2015).

4. Odpovědnost za vady

4.1. Odpovědnost v občanském právu

Právní nauka popisuje dvě základní koncepce právní odpovědnosti. První je koncepce perspektivní, kdy odpovědnost právní je takovou odpovědností, která ve své podstatě vzniká již při vzniku samotné právní povinnosti. Jedná se tak o jistou skutečnost daného subjektu, jež nese odpovědnost k náležitému plnění povinností, které mu náleží. Naproti tomu druhým pojmem, ke kterému se přiklání i naše právní prostředí, tedy koncepce retrospektivní, vzniká jako následek porušení prvotní právní povinnosti subjektu, při které vzniká, následkem jejího porušení, povinnost sekundární (Harvánek a kol., 2008). Zákonodárce přiznává, že se s pojmem „odpovědnost“ šetří, neboť vychází z pojetí, že osoba, jež má povinnost dle práva, odpovídá v první řadě za splnění povinnosti, které je řádné, nikoli však za její porušení (Důvodová zpráva k NOZ, 2012). Z výše uvedeného lze tedy pojem odpovědnost považovat za sekundární právní povinnost následkem porušení povinnosti předcházející, jež vyplývá ze zákona nebo smlouvy.

4.2. Odpovědnost za vady obecně

Povaha věci umožňuje nahlížet na odpovědnost za vady objektivně, kdy nebereme v potaz zavinění dlužníka a považuje se za relevantní existence stavu protiprávního, které je v tomto případě jakékoli neřádné plnění dlužníka (Hulmák, 2014). Dle rozhodnutí NS ze dne 11.12. 2013, 33 Cdo 47/2013, je hlavní předpoklad pro vznik odpovědnosti za vady splnění několika podmínek. Ku příkladu se jedná o existenci závazkového vztahu, jež je platný, dále na základě úplatné smlouvy přenechání věci jinému, porušení povinnosti řádně splnit závazek nebo výskyt vadného plnění.

Obecná úprava řádného plnění je obsažena v NOZ v ustanoveních § 1914 až 1925. Již zmíněný § 1914 pojednává o tom, že: *„Kdo plní za úplatu jinému, je zavázán plnit bez vad s vlastnostmi vymíněnými nebo obvyklými tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, a je-li stranám znám, i podle účelu smlouvy.“* Následující odstavec téhož ustanovení přisuzuje právo z vadného plnění za předpokladu, je-li plněno vadně. Uvedené vymezení, kdy dlužník má povinnost splnění dluhu, a to řádně a bez vad přísluší závazkům obecně. V případě, jedná-li se o plnění úplatné, jsou dále konkretizovány parametry, jež má řádné plnění obsahovat. K tomuto slouží vymezení pojmů „vada“, „vadné plnění“ či „vadné splnění“ (Hulmák, 2014).

4.3. Pojem vada

Pojem vada, ve své neuzší podstatě, představuje jakoukoli odchylku či nedostatek mezi plněním, jež bylo poskytnuto a plněním, které bylo smluvně slíbeno. Jde tedy o jakoukoli absenci vlastností, které byly požadovány, jsou pro dodaný předmět obvyklé nebo z nějakého důvodu nemohou sloužit ujednanému účelu (Hendrych a kol., 2009).

4.3.1. Dělení vad

Vzhledem k výše uvedenému, že vadou je jakákoli odchylka, která může spočívat téměř v jakémkoli parametru, je množství případů velice rozmanité.

Vady tak lze dělit do různých kategorií na základě různých teorií, judikatury či jiných zákonných ustanovení. Mezi základní rozdělení vad dle platné právní úpravy, má smysl řadit vady *faktické a právní, podstatné a nepodstatné*. Také dle možnosti dodatečně dosáhnout bezvadného stavu na *odstranitelné a neodstranitelné*, dle okamžiku rozpoznatelnosti věřitelem na *zjevné a skryté* či *nápadné a zřejmé*. Dále pak dle skutečnosti, zda dodavatel věděl o skutečnosti, kterou je vada zapříčiněna na *vědomé a nevědomé* (Šilhán, 2015). Jelikož se jedná o velice rozsáhlou problematiku, budou se, pro účely této práce, následující kapitoly zabývat pouze některými skupinami vad.

5. Práva z vadného plnění

Pro další pokračování v této práci je nutné vysvětlit podstatu vadného plnění. Aby bylo možné u kupní smlouvy hovořit o právech z vadného plnění, je nejprve nutné určit podstatu tohoto plnění. A tou, s ohledem na předmět kupní smlouvy, je vada věci.

5.1. Práva z vadného plnění obecně

Ve smyslu ustanovení § 1914 odst. 2 NOZ jsou práva z vadného plnění, právě taková práva, která vznikají v momentě, kdy došlo k vadnému splnění závazku. Jak již bylo výše, v předchozích kapitolách, zmíněno, jedná se o moment, kdy ze strany dlužníka dochází k přijetí plnění, které nesplňuje požadavky, jež byly ujednány, nebo které jsou pro dané plnění obvyklé. Samotná práva z vadného plnění, pohlížíme-li na ně jako na zákonodárcem používaný termín, jsou právní teorií považovány a definovány jakožto nástroje právní ochrany (Hulmák, 2014).

Je však nezbytností, zamyslet se nad tím, zda jsou práva z vadného plnění ona práva, jež vznikla ze samotného vadného splnění, či se vadným splněním pouze mění, do této doby, již existující závazek. Zákonodárce vysvětluje, že došlo-li k vadnému plnění, vznikají z tohoto jistá práva a povinnosti pro zúčastněné subjekty, konkrétně věřiteli práva a dlužníkovi povinnosti (Důvodová zpráva k NOZ, 2012). K zániku dlužníkovi povinnosti, může dojít pouze v případě, bylo-li plněno řádně a včas. V případě nesplnění této podmínky, tedy k řádnému a včasnému plnění, vznikají poté věřiteli, vůči dlužníkovi, nároky z vadného plnění (Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2015).

5.2. Práva z vadného plnění u kupní smlouvy

Vadným plněním u typové smlouvy, jakou je smlouva kupní, je výskyt vady na předmětu koupě, tedy výskyt vady na věci.

Podle dikce ustanovení § 2099 NOZ platí, že věc trpí vadou, jestliže nemá vlastnosti, které jsou uvedeny v ustanovení § 2095 a 2096 NOZ. Dle právě uvedené se má za to, že věc je vadná tehdy, je-li dodána v rozporu s ujednáním, a to konkrétně je-li dodáno jiné než ujednané množství, jiná jakost či jiné provedení. Pro jednoznačnost lze jako příklad uvést několik argumentů a contrario s tím, že nelze považovat za řádné plnění dodání 500 kusů zboží, pokud bylo objednáno 1.000 kusů zboží, případně je-li kupní smlouva uzavřena s požadavkem prvotřídní kvality, a v dodaném zboží budou objeveny

kusy nesplňující tuto kategorii. Pochopitelně je pak za vadu věci považováno také její odlišné provedení oproti objednávce. Např. v případě, kdy kupující ujedná s prodávajícím, že mu bude dodán osobní automobil v červené barvě, ale namísto toho, mu bude dodán totožný automobil, jen v barvě bílé.

Základem pro to, aby se zde mohlo hovořit o vadném plnění, je výskyt vady. Podstatným pro přiznání a uplatnění práv z vadného plnění je však to, aby vada, která zakládá práva kupujícího z vadného plnění, postihovala věc, která je předmětem koupě, a to již v době, kdy došlo k přechodu nebezpečí škody na kupujícího. V praxi je nejčastější, že vada věci se objeví až v průběhu doby, a ne v okamžiku přechodu vlastnického práva. Proto zákon předpokládá projev takovéto vady až v pozdějším časovém horizontu (Marek, 2016). Mimo tento běžný výskyt vady pak dále zákonodárce v ustanovení § 2100 odst. 1 věta druhá NOZ přiznal práva z vadného plnění kupujícímu i za předpokladu, kdy prodávající způsobil porušením svých povinností, výskyt vady věci. V takovém případě neexistuje žádná lhůta, během níž se musí vada projevit. V tomto případě lze považovat přiznání práv z vadného plnění ve prospěch kupujícího jako určitou sankci svého druhu, když je dána motivace prodávajícího, aby se vyvaroval tvrzení způsobilých “založit” vadu či tuto vadu svým jednáním přímo způsobit (Hutařová, 2013).

V běžném životě je při uzavření kupní smlouvy samozřejmostí, že si smluvní strany ujednájí, kdy bude předmět koupě předán a kdy dojde k zaplacení kupní ceny. Nezřídka kdy se však stává, že tato časová hranice není dodržena. Nejčastějším prohřeškem pak bývá prodlení s dodáním předmětu koupě. Samotný text zákona nespojuje s tímto prodlením žádnou sankci. Lze na základě takového plnění uplatňovat utvrzovací instituty, jako například smluvní pokutu, (byla-li ovšem sjednána, nebo lze taktéž využít práv plynoucích z odpovědnosti za škodu, pokud však taková škoda kupujícímu objektivně vznikla, k jejímu vzniku došlo jednáním přičitatelným prodávajícímu a toto jednání a vzniklá škoda jsou vzájemně v příčinné souvislosti (Marek, 2016). Naproti tomu v případě, kdy dojde k plnění předmětu koupě dříve, než bylo ve smlouvě ujednáno a toto plnění je vadné, považuje se sice toto plnění za porušení kontraktu, avšak zákon ve svém § 2101 odst. 1 umožňuje prodávajícímu, aby tuto vadu odstranil, a to až do doby smluvními stranami sjednané, pro odevzdání věci. Toto odstraňování vady je sice omezeno tím, že kupujícímu nesmí prodávající způsobit

nepřiměřené obtíže nebo výdaje tímto odstraňováním vad zapříčiněné, avšak pominemeli případné právo kupujícího k náhradě škody, která tímto, byť včasným, leč přesto nadbytečným a obtěžujícím jednáním může kupujícímu vzniknout, nezakládá dotčené jednání prodávajícího jiná práva z vadného plnění a prodávající odstraňuje vadu (Marek, 2016).

Zákon dále pamatuje též na situaci, kdy kupující předá nějakou konkrétní věc prodávajícímu a prodávající tuto věc použije k plnění předmětu koupě. V takovém případě mohou nastat dvě situace. První variantou je, že prodávající tuto věc od kupujícího převezme a bez dalšího ji použije ke zhotovení věci. V takovém případě jsou kupujícímu v plném rozsahu ponechána práva z vadného plnění, neboť se zde předpokládá, že prodávající je dostatečně odborně zdatný a mohl rozpoznat nevhodnost použití takto dodané věci k hlavnímu plnění ze smlouvy. Druhou variantou je pak to, že prodávající upozorní kupujícího na nevhodnost předané věci a na možnosti výskytu případných vad, a kupující na použití dodané věci i přes varování nadále trvá. V takovém případě by nebyla práva z vadného plnění kupujícímu zachována, neboť byl prodávajícím vyrozuměn o existujících problémech, prodávající kupujícího řádně poučil o možnostech a hrozcích následcích, a pro další plnění je vázán informovaným pokynem kupujícího, v jehož zájmu nebo lépe vyjádřeno, na jehož zodpovědnost k aplikaci věci, která mohla ve finále zapříčinit vadné plnění, došlo.

Byť se může na první pohled zdát, že je strana prodávající neúměrně zatížena povinnostmi a straně kupující vzniká prakticky neomezené právo uplatňovat nároky z vadného plnění, přece jen je vyžadována alespoň minimální součinnost a bdělost k uplatnění práv stranou kupující (Hutařová, 2013).

5.2.1. Povinnosti předcházející uplatnění práv z vadného plnění

Mezi nejzákladnější povinnosti lze zařadit prohlídku věci, která musí nastat co nejdříve po přechodu nebezpečí škody na věci. Dále se musí kupující přesvědčit o vlastnostech a množství takto dodané věci. Lehce odlišná úprava nastává ve chvíli, kdy kupní smlouva stanovuje odeslání zboží do konkrétního místa určení. Ještě více specifická situace může nastat v okamžiku, kdy je již při prvním odeslání zboží počítáno s tím, že v průběhu přepravy bude zboží přerozděleno do několika nových míst určení. Ať již při zachování stávajícího vlastnického režimu, tedy kdy původní kupující označil pouze více míst dodání, nebo za situace, kdy dojde po nabytí vlastnického práva

kupujícím k opětovnému přeprodání zboží, a původní kupující vystupuje nově v roli prodávajícího. Nemá-li kupující prostor pro to, aby relevantním způsobem věc prohlédl a seznámil se s jejími vlastnostmi, nelze mu bez dalšího stanovit sankce za to, že tuto povinnost nesplnil, a je mu za tímto účelem poskytována delší lhůta, resp. je mu umožněno, aby případné nároky vznášel až poté, co bude schopen, relevantním způsobem, prohlídku věci učinit (Hulmák, 2014).

Ve smyslu ustanovení § 2104 NOZ je kupující zavázán k povinností prohlédnout věc tvořící předmět koupě a případné vady vytknout. Pokud však kupující opomine toto vytknutí provést, vystavuje se riziku, že mu nebudou přiznána žádná práva z vadného plnění. Přestože došlo oproti předchozí právní úpravě ke zmírnění následků plynoucích z neuplatnění nároku z vadného plnění, přesto se stále jedná o zcela zásadní problém se závažnými následky (Hulmák, 2014). Dle dřívější právní úpravy by takové opomenutí vedlo k zamítnutí nároku kupujícího bez dalšího, jak o tom svědčí např. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.11.2006, sp. zn. 32 Odo 37/2005, kde je uvedeno: *“Neuplatní-li kupující vady zboží prodávajícímu bez zbytečného odkladu pro provedení prohlídky zboží provedené podle povahy zboží co nejdříve po přechodu nebezpečí škody na zboží, pak není kupující oprávněn odstoupit od smlouvy a nevzniklo mu ani právo na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého ze zaniklé kupní smlouvy”* (Usnesení NS ze dne 29.11. 2005). Současná legislativa však nespojuje s opomenutím povinností kupujícího, spočívající v neprovedení řádné prohlídky předmětu koupě následky prekluze, nýbrž následky promlčení, jak to vyplývá z ustanovení § 2111 a 2112 NOZ. Zde je uvedeno, že v případě, kdy nedojde k včasnému vytknutí vad věci (tedy bez zbytečného odkladu poté, co lze relevantním způsobem vadu zjistit), nebudou kupujícímu soudem přiznány práva z vadného plnění. Jak již bylo uvedeno, nejedná se o prekluzi takového nároku kupujícího, neboť tento následek nenastává „ex officio“, kdy by o něm soud takto negativně rozhodoval z moci úřední, naopak k vyvolání takového následku je zapotřebí aktivního přístupu prodávajícího, který namítne, že kupující neoznámil výskyt vady na zboží včas (Hulmák, 2014). Dojde-li k takovéto námitce ze strany prodávající a soud řešící konkrétní spor dojde k závěru, že k vytčení vady nedošlo včas, nepřizná ve svém závěrečném rozhodnutí takovéto právo straně kupujícího.

Kupujícímu pak dále nejsou přiznána práva z vadného plnění ani v případě, kdy se jedná o vadu, kterou byl kupující způsobilý s vynaložením obvyklé pozornosti rozpoznat, a to již v době uzavírání kupní smlouvy (§ 2103 NOZ). Zde se opět jedná

o minimální vklad aktivního přístupu kupujícího, kterému je kladeno na bedra, aby věnoval alespoň obvyklou pozornost předmětu koupě. S touto výhradou lze zcela logicky souhlasit a nelze se tak divit, že zákonodárce nezodpovědné jednání kupujícího sankcionuje ztrátou možnosti uplatňovat práva z vadného plnění.

NOZ při konstrukci uplatňování práv z vadného plnění u kupní smlouvy převzal koncepci dělení základních vad z OBCHZ. Nově jsou tedy vady rozlišovány jako podstatné a nepodstatné. Vzhledem ke specifičnosti dané problematiky však nelze nalézt vypsany výčet jednotlivých vad, jejichž výskyt lze považovat za podstatné porušení smlouvy a takových vad, které zakládají pouhé porušení smlouvy nepodstatným způsobem. Převzetím obecného vymezení podstatného porušení smlouvy z ustanovení § 2002 odst. 1 NOZ došlo k volné definici vady podstatně porušující smlouvu, kde se rozumí taková vada, o níž prodávající ví nebo musí předpokládat, že v případě jejího výskytu by kupující kupní smlouvu s tímto předmětem koupě, neuzavřel. Z tohoto výkladu lze pak usoudit, že veškeré ostatní vady, které nezakládají podstatné porušení smlouvy, jsou tedy vadami nepodstatnými (Hulmák, 2014).

5.2.2. Konkrétní práva z vadného plnění u kupní smlouvy

Kupující má možnost při dodávce vadného zboží a porušení smlouvy podstatným způsobem, zvolit, zda bude uplatňovat práva z vadného plnění a v kladném případě může vybírat z následujících možností:

- a) může požadovat odstranění vad dodáním nové bezvadné věci nebo dodáním věci chybějící,
- b) může požadovat odstranění vad opravou věci,
- c) může požadovat přiměřenou slevu z kupní ceny nebo
- d) může odstoupit od smlouvy.

Dospěje-li kupující k rozhodnutí, které právo z vadného plnění si vybral a toto právo oznámí prodávajícímu, je pro obě strany tato volba závazná. Případná změna od předchozí volby je možná, ale tuto volbu nelze provést jednostranně, a proto musí být odsouhlasena i prodávajícím (Marek, 2016). Opět se jedná o logické vyústění, kdy si lze představit, že prodávající na základě požadavku kupujícího na opravu věci, se zmíněnou opravou začne, obstará si potřebné náhradní díly a v tomto stádiu by mu byl doručen požadavek na jiný způsob odstranění vady. V tomto případě by se jednalo o velice

zatěžující proces osoby prodávajícího. Výjimkou v tomto postupu je, pokud kupující požadoval odstranění vady věci její opravou, avšak v průběhu realizace této opravy by vyšlo najevo, že věc je neopravitelná. V takovém případě má kupující možnost vybírat z práv z vadného plnění znovu a nezávisle na prodávajícím.

Pokud by nastala situace, že by kupující u prodávajícího řádně a včas vytkl vady věci, prodávající by vady uznal a kupující by řádně zvolil způsob odstranění vady věci, avšak prodávající by z jakéhokoli důvodu vytknuté vady neodstranil, přičemž k odstranění by mu byla poskytnuta, dle povahy vady přiměřená lhůta, mohl by kupující namísto odstranění vady věci požadovat slevu z kupní ceny nebo případně též odstoupení od smlouvy. Totožné právo má kupující i v okamžiku, kdy mu prodávající sdělí, že vady, které mu byly vytknuty odstraňovat nebude (Marek, 2016).

I když se opět zdá, že je právní úprava nakloněna ve prospěch kupujícího, je na ně kladen opět alespoň základní požadavek na součinnost, který spočívá ve volbě práv z vadného plnění. Kupující disponuje značnou variabilitou, jak v případě uplatnění vady podstatné postupovat. Jestliže svoji možnost volby nevyužije, převrací se jeho práva z vadného plnění do režimu nepodstatných vad, kde je variabilita značně omezena (Ministerstvo spravedlnosti, 2013).

V předchozím textu této práce byl vymezen rozdíl mezi podstatným a nepodstatným porušením kupní smlouvy. Rovněž byla uvedena definice vady, která nepodstatně porušuje kupní smlouvu. Takovou vadou je každá vada, která není vadou podstatnou. Jedná se tedy o vady, které by nezměnily rozhodnutí kupujícího uzavřít kupní smlouvu, ani pokud by o těchto vadách kupující věděl (Hulmák, 2014). Jako příklad lze uvést situaci, kdy by se kupující rozhodl koupit stůl, u něhož by byl lehce odřený lak. V takovém případě by se nezměnil zájem kupujícího tento stůl koupit, avšak zcela logicky by chtěl, aby bylo poškrábání laku retušováno či aby mu byla poskytnuta sleva z kupní ceny.

V souladu s ustanovením § 2107 odst. NOZ pak zákon přiznává oprávněnému z vadného plnění – v případě nepodstatného porušení kupní smlouvy – omezené možnosti oproti vadnému plnění při podstatném porušení kupní smlouvy. Namísto oněch čtyřech nároků, které mohl kupující uplatnit, disponuje zde kupující v základu pouze dvěma právy, a to právem na odstranění vady a právem na slevu z kupní ceny. Samozřejmě i zde je dána kupujícímu volba mezi uplatněnými právy, přičemž platí, že zvolený způsob odstranění vady nemůže kupující jednostranně měnit (Hulmák, 2014).

Konečně je pak dána též možnost, aby kupující, v případě, kdy ze strany prodávající nedojde k odstranění vady (ať již z důvodu laxního přístupu k řešení věci nebo z důvodu, že prodávající odmítne vadu věci odstranit), mohl požadovat přiměřenou slevu z kupní ceny nebo aby mohl od kupní smlouvy odstoupit.

5.3. Práva z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy

Výše bylo pojednáváno zejména o obecném pojetí práv plynoucích z vadného plnění u kupní smlouvy, ale pro účely této práce je podstatné, zabývat se též speciální právní úpravou pojednávající o právech z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy.

Jak bylo uvedeno již v kapitole, v níž bylo hovořeno o rozdílu mezi obecnou smlouvou kupní a spotřebitelskou kupní smlouvou, není ani v případě uplatňování práv z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy výslovně separována právní úprava, jež by hovořila výslovně o právech spotřebitele (Hulmák, 2014). Byť schéma platné právní úpravy výslovně neuvádí práva z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy, dikce zákona vymezuje okruh použitelný na tato práva právě u smluv sjednávaných podnikatelem při vyvíjení jeho podnikatelské činnosti, a to konkrétně v ustanovení § 2158 a násl. NOZ, kde je uvedeno: *“Je-li prodávajícím podnikatel, platí pro prodej při jeho podnikatelské činnosti kromě obecných ustanovení o kupní smlouvě i ustanovení tohoto pododdílu, ledaže je kupujícím také podnikatel a při uzavření smlouvy je z okolností zřejmé, že se koupě týká také jeho podnikatelské činnosti.”*

Z právě uvedeného vyplývá, že mimo specifického případu koupě zboží v obchodě, se zmíněná ustanovení použijí vždy i na spotřebitelské kupní smlouvy.

Oproti obecnému pojetí vady u věci, jak to generálním způsobem definuje ustanovení § 1914 odst. 1 NOZ, je zde v této speciální části použit širší, byť pro obecné pojetí, též obdobně použitelný, výklad. Zákonem je zde stanovena jakost, která je prodávajícím garantována, tedy za kterou prodávající odpovídá, že ji zboží kupované v obchodě bude při převzetí mít. Tato jakost se vztahuje na vlastnosti, které kupovaná věc má, a to buď na základě konkrétního ujednání nebo na základě uvádění této vlastnosti prodávajícím či výrobcem, anebo konečně též na základě oprávněného očekávání kupujícího s ohledem na povahu zboží či s odkazem na reklamu (Hulmák, 2014). Dále je kupujícímu garantováno, že koupená věc bude vhodná k účelu uvedenému prodávajícím nebo k účelu obvyklému, věc bude provedením odpovídat předloze či vzorku, který byl

smluven, věc bude mít sjednanou hmotnost, míry a bude dodána v odpovídajícím množství a konečně též jakost spočívá v tom, že věc bude vyhovovat i legislativním požadavkům (Hulmák,2014).

Speciálním ustanovením vztahujícím se na prodej zboží v obchodě je pak to, že je stanovena vyvratitelná domněnka ve prospěch kupujícího, a to za situace, kdy se v době šesti měsíců od převzetí zakoupené věci, objeví vada. V takovém případě tedy platí presumpce vadnosti věci již při jejím převzetí a prodávající je povinen se s tímto nárokem vypořádat dle zákonných možností. Projevili-li se však vada až po uplynutí uvedené zvýhodňující doby, platí již obecné pravidlo, že kupující, který se dovolává vadnosti zakoupené věci, je povinen její vadnost, v době převodu vlastnického práva, prokázat.

A jak bylo výše řečeno, platí v garanční době šesti měsíců, tzv. vyvratitelná domněnka vadnosti zboží (Česká obchodní inspekce, 2017). A nejde o situaci, při níž by platila absolutní vina prodávajícího. Ten není např. povinen odpovídat, dle práv z vadného plnění za situace, kdy spotřebitel svým jednáním zapříčiní vznik vady v „garanční době“ (Hulmák, 2014). Rovněž tak nenáleží kupujícímu toto právo, pokud mu bylo, ještě před převzetím předmětu koupě známo, že kupovaná věc není v souladu s ustanovením § 2161 NOZ.

Kupujícímu náleží v případě výskytu vady na zboží obdobná práva z vadného plnění, jako v případě obecné odpovědnosti z vadného plnění tak, jak je uvedeno v ustanovení § 2106 a násl. NOZ. Avšak naproti obecné odpovědnosti jsou zde stanoveny určité korekce pro uplatňování takových práv. Jestliže se na zakoupené věci vyskytne vada, má kupující právo po vytknutí této vady po prodávajícím požadovat, aby byla dodána věc nová, která již vady vykazovat nebude, avšak pouze za předpokladu, že dodání nové věci není, s přihlédnutím k povaze vady věci, nepřiměřené. Zákon dále upřesňuje i tu skutečnost, že ve chvíli, kdy se vyskytuje vada pouze na určité části věci, lze uplatnit právo na výměnu pouze této části. Pokud není výměna části věci možná, lze odstoupit od smlouvy. Bylo-li by to však, s přihlédnutím k povaze a rozsahu vady, neúměrné, náleží kupujícímu pouze právo na odstranění vady (Hulmák, 2014).

Pokud zakoupená věc vykazuje opakovaně vady, které však samy o sobě nezakládají oprávnění kupujícího na dodání nové věci, tedy vada věci je odstranitelná, nebo věc vykazuje více vad, pro které nelze tuto věc obvyklým způsobem užívat, náleží kupujícímu nejen právo na dodání nové věci, ale též právo od této smlouvy odstoupit.

Nevyužije-li kupující dříve žádné z uvedených práv jemu náležejících, může žádat, aby mu byla poskytnuta přiměřená sleva (Marek, 2016).

Nelze se však dle zákonodárce domáhat práv z vadného plnění bez dalšího. V ustanovení § 2167 NOZ je dán výčet jednotlivých okolností, za nichž se nepoužije právo kupujícího k uplatnění vady. Konkrétně není kupující oprávněn z vadného plnění u spotřebního zboží, pokud se jedná o:

- a) vadu věci prodávané za nižší cenu, byla-li z důvodu vadnosti věci snížena
- b) opotřebení věci způsobené obvyklým užíváním,
- c) vadu věci, v odpovídající míře opotřebení či používání v případě, že se jednalo již o použitou věc a tato věc tuto vadu již při převzetí kupujícím vykazovala,
- d) pokud to vyplývá z povahy věci (Česká obchodní inspekce, 2017).

V případě, kdy zakoupená věc nemá odpovídající jakost, jak o tom pojednává ustanovení § 2161 odst. 1 NOZ, může se kupující domáhat vůči prodávajícímu též dodání nové věci, která je bezvadná. Pokud by se však vada týkala pouze součásti této věci, má kupující právo domáhat se pouze výměny této součásti a pokud taková výměna možná není, lze od smlouvy odstoupit dle § 2169 odst. 1 NOZ. Jak o tom pojednává ustanovení § 2169 odst. 2 NOZ, má dále kupující možnost uplatnit právo na dodání nové věci nebo na výměnu součásti věci, a to v případě, kdy věc vykazuje větší četnost vad, případně se prodávajícímu nedaří vadu věci opakovaně odstranit. Mimo popsanych práv náleží kupujícímu v takovém případě též právo od smlouvy odstoupit. Jako poslední – universální – prostředek přichází na řadu sleva z kupní ceny v přiměřené výši, a to v případě, kdy kupující neuplatní žádná práva z vadného anebo takové právo uplatnit nemůže dle § 2169 odst. 3 NOZ.

V kapitole této práce, která pojednává o záruce a rozebírá domněnky svědčící pro existenci zákonné záruky v NOZ, je pojednáváno o době, v níž je možné uplatnit práva z vadného plnění u spotřebního zboží tak, jak to stanoví ustanovení § 2165 odst. 1 NOZ (Hulmák, 2014).

Aniž by bylo cílem této kapitoly hodnotit a rozebírat existenci záruky či pouze lhůty pro uplatnění vady, je nutné vyzdvihnout, že je zákonem dána výjimka i z takového ustanovení. Tato výjimka sice nevyplývá automaticky, avšak ponechává účastníkům kontraktu, aby v případě, kdy je předmětem koupě použité spotřební zboží, byla sjednána

kratší lhůta pro uplatnění vad. V tomto případě je tak možno sjednat lhůtu pro uplatnění práv z vadného plnění v rozmezí 12 měsíců, jak plyne z ustanovení § 2168 věta druhá NOZ. Nelze se tedy dovolávat všeobecných práv z vadného plnění, ale pouze těch, které nepodléhají negativnímu vymezení danému v § 2167 NOZ. S případem, kdy je věc prodávána jako použitá, spojuje zákon ještě jeden důsledek, a to, že kupujícímu není přiznáno právo na výměnu věci, nýbrž je mu dáno právo na slevu z kupní ceny (Česká obchodní inspekce, 2017).

K posílení postavení spotřebitele přispěla zejména směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (Směrnice). V důsledku implementace do právních řádů členských zemí EU došlo k harmonizaci právní úpravy, která zajišťovala alespoň základní standard ochrany spotřebitele, který je použitelný v rámci celé EU (Houdek, 2007).

Výše uvedená Směrnice zakotvuje otázky týkající se souladu kupní smlouvy a skutečně dodaného zboží, jakož i práva spotřebitele z případného rozporu mezi smlouvou a zakoupeným zbožím. Zajímavostí úpravy zakotvené do Směrnice je otázka záruky, která je definována v čl. 1 odst. 2 písm. e) jako *“závazný slib vrácení kupní ceny, náhradního dodání spotřebního zboží nebo opravy nebo zjednání jiné nápravy ze strany prodávajícího nebo výrobce v případě, že výrobek neodpovídá údajům uvedeným v záručním listě nebo v reklamě...”*. V porovnání s ustanovením již neplatného SOZ, konkrétně s § 620 odst. 1, byla legislativou stanovena zákonná záruka za jakost na spotřební zboží, která neměla výslovnou oporu ve Směrnici. Avšak v souladu s ustanovením čl. 8 odst. 2 Směrnice přistoupil český zákonodárce k zakotvení vyšší ochrany spotřebitele.

6. Záruka za jakost

6.1. Obecně o záruce za jakost

Vedle práv z vadného plnění, které zákon obecným způsobem garantuje a jak je o nich pojednáváno v předcházejících kapitolách, je legislativně zakotven ještě jeden druh ochrany, který v praxi velmi často splývá, a tím je záruka za jakost.

Zárukou za jakost, resp. záruční odpovědností za vady, je stav, kdy prodávající odpovídá za vyskytnutí se vady, které se vyskytnou v záruční době. Smyslem takového institutu je pak to, že prodávající, či jiný subjekt, který poskytuje záruku, odpovídá za to, že věc, na kterou se záruka za jakost vztahuje, bude mít po garantovanou záruční dobu vlastnosti, jež jsou smluvně ujednané nebo obvyklé (Hendrych, 2009).

Jak tedy vyplývá z výše uvedeného, zcela zásadním rozdílem mezi pojmy vadného plnění a práv z vadného plnění plynoucích a zárukou za jakost, je v tom, že u vadného plnění je zaručena odpovědnost prodávajícího v tom případě, že věc, která činí předmět koupě, je vadná již při přechodu vlastnického práva, zatímco u záruční odpovědnosti pak subjekt poskytující záruku garantuje, že věc bude mít po určitou dobu vlastnosti obvyklé či sjednané a bude vhodná pro užití k určitému účelu (Hulmák, 2014). Zjednodušeně řečeno, u záruky se nezkoumá, zda věc byla vadná při převodu vlastnického práva, nýbrž že se vyskytne v záruční době.

Obecně lze tedy hovořit o smluvním závazku, na jehož základě bude prodávající vázán odpovědností vůči kupujícímu, aby naplněný obchod měl jisté kvalitativní parametry (Tichý et al., 2014).

6.2. Zákonná záruka za jakost a výkladové problémy

Výše již byly shrnuty rozdíly mezi obecnou odpovědností za vady a odpovědností záruční. Vzhledem k předmětu této bakalářské práce pak bude následující část věnována tzv. zákonné záruce, která má vliv zejména na právní vztahy, v nichž vystupuje na místě kupujícího spotřebitel. Lze však konstatovat, že oproti předchozí právní úpravě, která byla znatelně srozumitelnější, lze shledávat v současném znění mnohé výkladové nejasnosti.

Za účinnosti SOZ byla otázka tzv. zákonné záruky vyřešena jednoznačně v ustanovení § 620 odst. 1 a násl. s odkazem na zmiňované ustanovení činila záruční doba při prodeji spotřebního zboží 24 měsíců. Institut zákonné záruční doby byl zaveden jako

důsledek ochranné funkce slabší strany a s odkazem na zakotvení ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES (Švestka a kol, 2009).

Naproti tomu v souvislosti s příslušným ustanovením NOZ vyvstává řada otázek, dle kterých se zásadně liší praktický dopad ustanovení § 2165 NOZ. Odborná veřejnost je rozdělena na dva tábory, které se argumentačně liší a jejichž spor lze vyjádřit otázkou: Existuje v NOZ zákonná záruka za? Jak bylo již výše uvedeno, lze bezpochyby konstatovat, že SOZ zákonnou záruku zakotvoval a praxe neměla s použitím dotčeného ustanovení žádný problém (Česká obchodní inspekce, 2017).

Protichůdné názory na současnou právní úpravu, která zní: "*Kupující je oprávněn uplatnit právo z vady, která se vyskytne u spotřebního zboží v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí*", pak předkládají nejčastěji následující argumenty.

Není dána zákonná záruka, ale pouze stanovena prekluzivní lhůta pro uplatnění vady věci.

Tento názor pak jeho zástupci odůvodňují zejména gramatickým výkladem, kdy ve znění sporného ustanovení je přímý odkaz na to, že lze uplatnit právo z vady, nikoli záruku, a to v době 24 měsíců od převzetí věci. Lze tedy připustit argument, dle kterého by zákonodárce, v případě, že by chtěl poskytovat slabší straně ochranu ve formě zákonné záruky, výslovně stanovil do právního předpisu termín "záruka" tak, jak tomu bylo v předchozí právní úpravě. Za logické lze považovat i to, že stanovením lhůty 24 měsíců, je omezení objektivní lhůty pro uplatnění práv z vadného plnění, která může svým způsobem podpořit jednu ze základních občanskoprávních zásad - "*vigilantibus iura scripta sunt*". Rovněž lze připustit i argument, dle něž není ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES dána povinnost vtělit zákonnou záruku do textu vnitrostátního práva (Lexforum, 2013).

Je dána zákonná záruka obdobně jako v minulé právní úpravě.

Zastánci uvedeného tvrzení dokládají své tvrzení mj. jazykovým výkladem, kdy jsou v jednotlivých ustanoveních použita odlišná slova vyjadřující výskyt vady. Zatímco v ustanovení § 2100 odst. 1 NOZ je uvedeno, že se vada "projeví", je naproti tomu v ustanovení § 2165 odst. 1 NOZ uvedeno, že se vada "vyskytne". Jednoduchým jazykovým výkladem lze namítnout, že za projevení vady lze považovat proces, kdy vada bude objektivizována s tím, že její existencí byla věc zatížena již v okamžiku převodu

vlastnického práva. Naproti tomu lze pod termínem "vyskytnout se" rozumět stav, kdy věc byla bezvadná, ale v průběhu času se na dosud bezvadné věci vyskytla, tj. „vznikla“ (Hulmák, 2014).

Další argument, plynoucí z historického pojetí, je návaznost na předchozí právní úpravu, která zákonnou záruku obsahovala. Lze se ztotožnit i s tím argumentem, že nebylo v úmyslu zákonodárce odejmout spotřebiteli ochranu v této podobě, i když primárně institut zákonné záruky není dán normami evropského práva, a ze znění již zmiňované směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES tato povinnost nevyplývá. Není však vyloučeno, aby zákonodárce šel nad rámec povinností stanovených mu citovanou směrnicí a ochranu slabší strany zejména spotřebitele rozšířil o uváděný institut, který má navíc v tuzemském právním řádu letitou tradici.

Byť lze nalézt pochopení pro obě názorové skupiny a považovat jednotlivé argumenty za logické a oprávněné, je v této chvíli nutné počkat na relevantní výkladová stanoviska podaná soudy. Přestože NOZ nabyl účinnosti již k 01.01.2014, není dosud dostatek projednávané judikatury, aby bylo možno zaujmout jednotný názor na tuto problematiku podepřený rozhodovací praxí soudu. Jako příklad lze uvést rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 33 Cdo 2778/2017, v němž bylo řešení otázky záruky za jakost/práva z vadného plnění ve smyslu ustanovení § 2165 odst. 1 NOZ nastíněno, a kde dovolatelka používala argumentaci popsanou výše prvním názorem, že zákonná záruka za jakost v NOZ zakotvena není, nicméně z procesních důvodů bylo dovolání shledáno nedůvodným a Nejvyšší soud se tak elegantním způsobem vyhnul nutnosti popsaný problém řešit (Usnesení NS ze dne 27. 6. 2018).

S ohledem na výše uvedené pak autorka zaujímá své subjektivní stanovisko a kloní se k názorové skupině zastávající tu variantu, že zákonná záruka je v NOZ zakotvena.

7. Praktická část

Autorka této práce zvolila pro zpracování praktické části dotazníkové šetření, přestože původním záměrem bylo, mimo již zmíněného dotazníkového šetření, též získání informací od podnikatelských subjektů s úmyslem obsáhnout v práci nejen pohled druhého ze subjektů obchodního vztahu, tedy podnikatele, ale především porovnat, principy a postupy získané z teoretické části se skutečnou praxí. Bohužel z celkového počtu deseti společností, které byly o data požádány, spolupráci žádná z nich nepřijala. Zpětná odpověď na žádost, ve většině případů nebyla obdržena. Pouze několik z nich reagovalo s omluvou, dle které, pro nedostatek operační kapacity, nemohla být data poskytnuta.

Dotazníkové šetření probíhalo ve třech vlnách, v období měsíců února a března roku 2019. První dvě byly uskutečněny prostřednictvím online aplikace (název aplikace Survio, dostupné z: www.survio.com) bylo získáno 100 zodpovězených dotazníků. Celkového počtu 250 respondentů bylo dosaženo v poslední vlně, pomocí dotazníku ve fyzické podobě.

Samotný dotazník se skládal z 20 otázek rozdělených do 3 skupin.

První skupinou byly otázky obecného charakteru, které měly za úkol získat informace ohledně náhledu na otázku ochrany spotřebitele. Druhá skupina byla co do počtu otázek nejpočetnější. Promítaly se v ní otázky týkající se teoretické roviny uplatňování práv z vadného plnění a tato teorie byla následně doplněna praktickými otázkami zaměřenými na řešení této problematiky v běžném životě tázaných osob. A konečně v třetí části byly údaje identifikačního charakteru. Většina otázek byla uzavřených, s výběrem jedné možnosti, 4 otázky umožňovaly zvolit jednu či více odpovědí. Jedna z těchto 4 otázek byla polo-uzavřená, při které mohl respondent, mimo nabízených, rozšířit možné odpovědi o možnost vlastní. Pouze jedna, zcela otevřená otázka z celkového počtu, patřila do poslední skupiny identifikačních otázek.

Dotazníku, v jeho konečné podobě, předcházela pilotní verze, na základě které, byl dotazník poupraven. Konečná verze dotazníku tvoří přílohu této bakalářské práce.

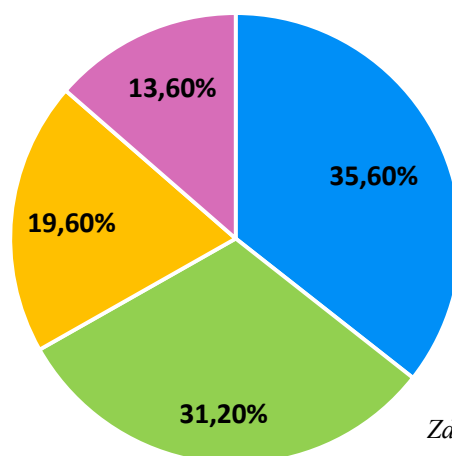
7.1. Stanovení výzkumné otázky

Mimo cílů, jež jsou vytyčeny v úvodu práce, byla stanovena následující výzkumná otázka:

Je Informovanost spotřebitelů o jejich právech a povinnostech nedostatečná?

7.2. Výsledky dotazníkového šetření s grafickým výstupem

Graf č. 1 - Myslíte si, že jste dostatečně informováni v oblasti ochrany spotřebitele?

Zdroj: vlastní zpracování

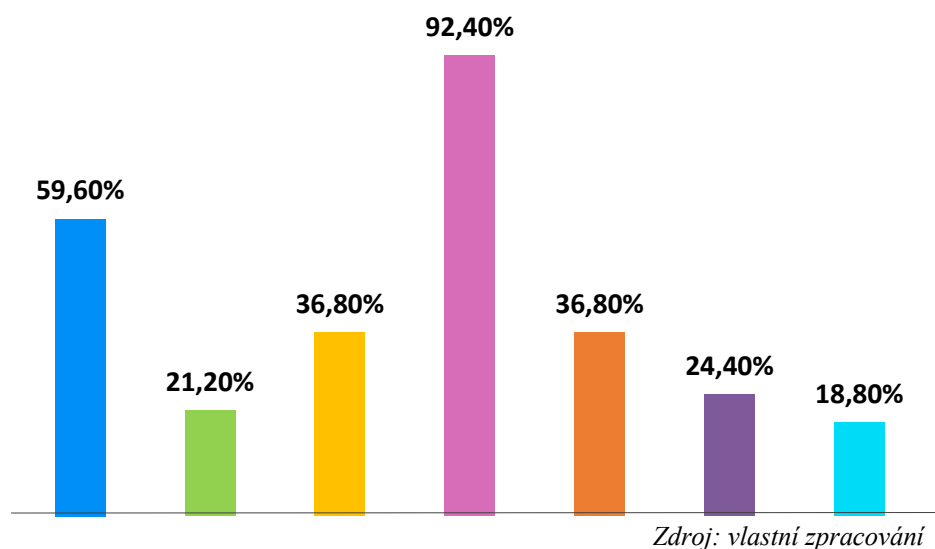
Tabulka č. 1 – Data ke grafu č. 1

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
Ano	89	35,60
Ne	78	31,20
Nevím	49	19,60
Nezajímá mě to	34	13,60

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku zaměřenou na názor respondentů, kteří byli tázáni ohledně informovanosti ochrany spotřebitele, nejvíce z nich odpovědělo kladně, tedy ano, a to 89 respondentů. Negativně, odpovědí ne, odpověděla téměř totožná skupina respondentů a to 78. Možnost nevím zvolilo 49 respondentů. 34 respondentů však oblast ochrany spotřebitele nezajímá vůbec.

Graf č. 2 - Odkud čerpáte informace týkající se ochrany spotřebitele?

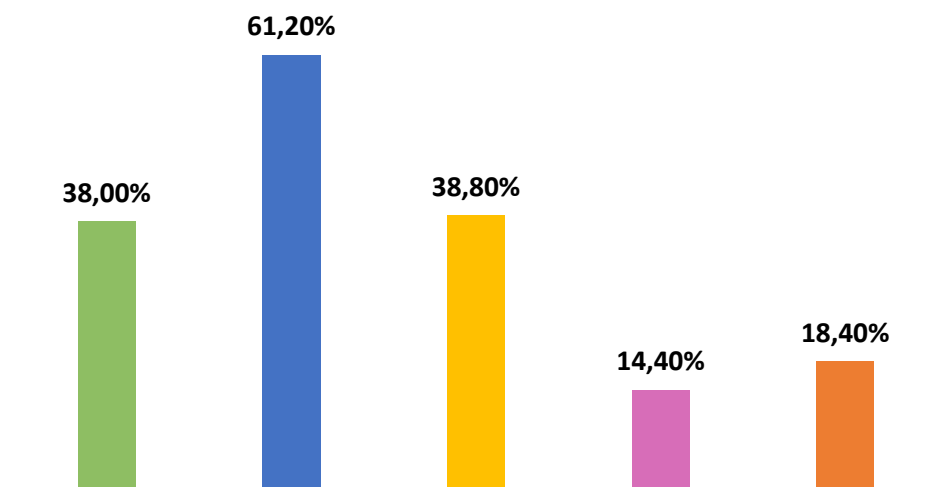
Tabulka č. 2 – Data ke grafu č. 2

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Televize	149	59,60
● Rádio	53	21,20
● Tisk	92	36,80
● Internet	231	92,40
● Ostatní lidé	92	36,80
● Nikde	61	24,40
● Jiné	47	18,80

Zdroj: vlastní zpracování

První polo-uzavřená otázka dotazující se na využívání zdrojů v případě nutnosti informovat se o právech, jež spotřebiteli právem náleží ohledně získávání potřebných informací s sebou nesla možnost vybrat více než jednu z uvedených variant a také možnost uvést další zdroj či zdroje možnosti jiné. Nejžádanější volbou, možná kvůli rychlému vyhledávání a dostupnosti jej využít, byl internet, který využívá 231 respondentů s 59,60% zastoupením. Následovala televize, kterou vybralo 149 respondentů. 53 respondentů zvolilo jako zdroj rádio a v tisku hledá informace 92 respondentů. I u této otázky se nachází skupina respondentů, která nevyužívá žádných zdrojů z důvodu nezájmu. 18,80 % možných odpovědí se zastoupením 47 respondentů, kromě výše uvedených, zvolila možnost jiné. 27 z nich napsalo jako další možnost vzdělávací zařízení či školu, 11 z nich by hledala pomoc a potřebné informace u příslušného Městského úřadu a pouhých 9 respondentů by sáhlo po klasické možnosti, tedy po odborné literatuře zabývající se danou problematikou.

Graf č. 3 - Jakými právními předpisy se v současné době řídí ochrana spotřebitele?

Zdroj: vlastní zpracování

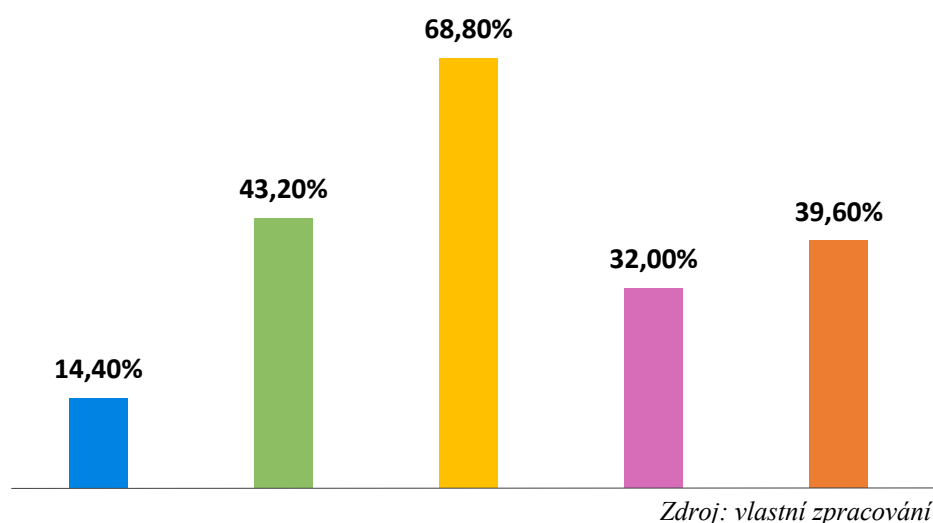
Tabulka č. 3 – Data ke grafu č. 3

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.)	95	38,00
● Zákon o ochraně spotřebitele (zákon č. 634/1992 Sb.)	153	61,20
● Obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb.)	97	38,80
● Zákon o zvláštních řízeních soudních (zákon č. 292/2013 Sb.)	36	14,40
● Nevím	46	18,40

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka zaměřená na právní předpisy upravující ochranu spotřebitele nabízela, vzhledem ke skutečnosti, že správných odpovědí bylo více, možnost zvolit jednu či více odpovědí. NOZ zvolilo 95 respondentů, druhou správnou variantu, tedy ZOS zvolilo 153 respondentů. 97 respondentů zvolilo OBCHZ, který se po účinnosti NOZ již nepoužívá, a proto nebyla odpověď vyhodnocena za správnou. 36 respondentů pak Zákon o zvláštních řízeních soudních. 46 z celkového počtu přiznalo, že správnou odpověď nezná a zvolili proto odpověď nevím.

Graf č. 4 - Jaké státní instituce v ČR se zabývají ochranou spotřebitele?

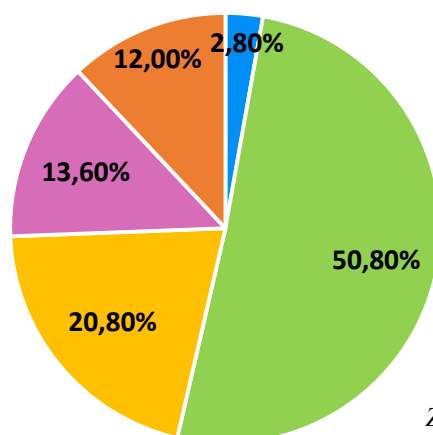
Tabulka č. 4 – Data ke grafu č. 4

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Generální inspekce bezpečnostních sborů	36	14,40
● Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	108	43,20
● Státní zemědělská a potravinářská inspekce	172	68,80
● Nejvyšší kontrolní úřad	80	32,00
● Sdružení obrany spotřebitelů	99	39,60

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti znají některé instituce zabývající se ochranou spotřebitele. Všichni z nich je však na státní a soukromé rozlišit nedokážou. I zde je více správných odpovědí, konkrétně dvě. Pro první z nich, tedy pro Úřad pro ochranu hospodářské soutěže se rozhodlo 108 respondentů a pro druhou z nich, pro Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci pak respondentů dokonce 172. Mýlně za státní instituci považovalo 99 respondentů Sdružení obrany spotřebitelů. Nejvyšší kontrolní úřad zvolilo 80 a Generální inspekci bezpečnostních sborů 36 respondentů.

Graf č. 5 - Jakému ústřednímu správnímu orgánu je podřízena Česká obchodní inspekce?

Zdroj: vlastní zpracování

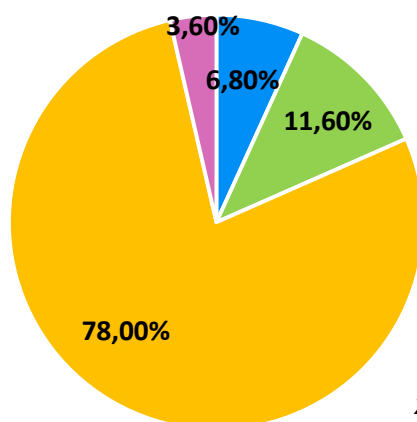
Tabulka č. 5 – Data ke grafu č. 5

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Státní úřad pro jadernou bezpečnost	7	2,80
● Ministerstvo průmyslu a obchodu	127	50,80
● Ministerstvo zemědělství	52	20,80
● Český statistický úřad	34	13,60
● Ministerstvo financí	30	12,00

Zdroj: vlastní zpracování

Ministerstvo průmyslu a obchodu, jemuž je podřízena ČOI, je jedinou správnou odpovědí na otázku č. 5, a zvolilo ji 127 (50,8 %), tedy polovina respondentů. Sestupně se pro Ministerstvo zemědělství rozhodlo 52 respondentů, Český statistický úřad zvolilo 34 respondentů, pro ministerstvo financí 30 respondentů a 7 respondentů zvolilo možnost Státní úřad pro jadernou bezpečnost.

Graf č. 6 - V jaké lhůtě jste oprávněni uplatnit vadu, pokud (jako spotřebitel) zakoupíte v obchodě nové spotřební zboží, u kterého se vyskytne vada?

Zdroj: vlastní zpracování

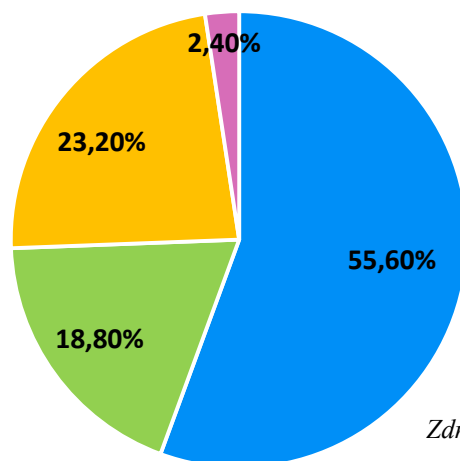
Tabulka č. 6 – Data ke grafu č. 6

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Takové právo nemá	17	6,80
● 12 měsíců	29	11,60
● 24 měsíců	195	78,00
● 60 měsíců	9	3,60

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6 obsahuje největší zastoupení správných odpovědí. Zákonná záruka za jkost ve lhůtě 24 měsíců je známa 195 respondentům, (78 %). Ještě jedna varianta si získala více jak 10 % konkrétně 11,6 %, odpovídající 29 respondentům zvolilo variantu jednoho roku (12 měsíců). 17 z celku se domnívá, že toto právo je spotřebiteli upřeno, a tudíž takové právo nemá. Zanedbatelné procento (3,6 %, 9 respondentů) zvolilo variantu 60 měsíců.

Graf č. 7 - Pokud není v obchodních podmínkách prodávajícím stanovena delší lhůta pro odstoupení od smlouvy (uzavřené mimo obchodní prostory), mohou zboží vrátit do:

Zdroj: vlastní zpracování

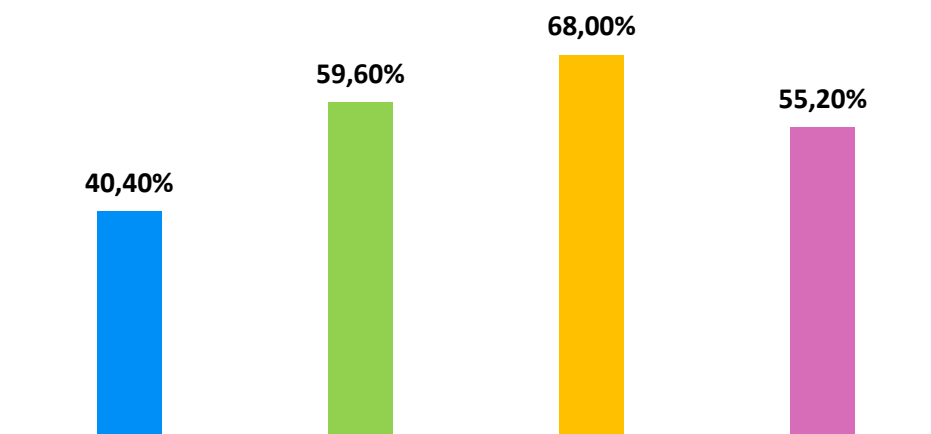
Tabulka č. 7 – Data ke grafu č. 7

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
Do 14 dnů ode dne převzetí zboží	139	55,60
Do 15 dnů ode dne převzetí zboží	47	18,80
Do 30 dnů ode dne převzetí zboží	58	23,20
Do 60 dnů ode dne převzetí zboží	6	2,40

Zdroj: vlastní zpracování

Nadpoloviční většina, 139 respondentů s 55,6% zastoupením, u otázky dotazující se na lhůtu pro odstoupení za podmínek výše uvedených, zvolila správnou odpověď, tedy lhůtu 14dnů. Lhůtu 30 dnů, kterou obchodníci nabízejí z důvodu větší konkurenceschopnosti, a se kterou se spotřebitel často může setkat, vybralo 58 respondentů. Lhůtu 15 dnů zvolilo 47 z nich a poslední možnost 60 dnů za správnou považovalo pouhých 6 respondentů.

Graf č. 8 - V případě, že uplatníte nárok z vadného plnění a vytýkaná vada je natolik závažným porušením smlouvy, že se považuje za vadu podstatnou, můžete uplatnit nárok:

Zdroj: vlastní zpracování

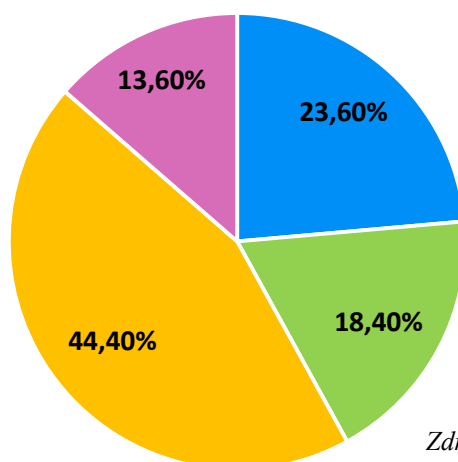
Tabulka č. 8 – Dala ke grafu č. 8

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Na slevu z kupní ceny	101	40,40
● Na opravu zboží	149	59,60
● Na výměnu vadné věci	170	68,00
● Na odstoupení od smlouvy	138	55,20

Zdroj: vlastní zpracování

Respondentům byly nabídnuty všechny možnosti, které zákon nabízí pro případ podstatného porušení smluvního vztahu a respondenti tak mohli libovolně vybírat mezi všemi možnostmi. Všechny odpovědi jsou správné, nicméně, zde se promítaly praktické zkušenosti, kterými respondenti disponovali. Správně, tedy všechny možnosti zvolilo pouhých 13 z celku. Nejvyšší počet získala odpověď s možností výměny vadné věci (170) následovala možnost opravy zboží (149), poté odstoupení od smlouvy (138) a poslední možnost, tedy využití slevy z kupní ceny, zvolilo 101 respondentů.

Graf č. 9 - Pokud jste zakoupili věc prostřednictvím internetového obchodu a tuto věc jste se rozhodli bez uvedení důvodu 10. den vrátit, je toto vrácení projevem:

Zdroj: vlastní zpracování

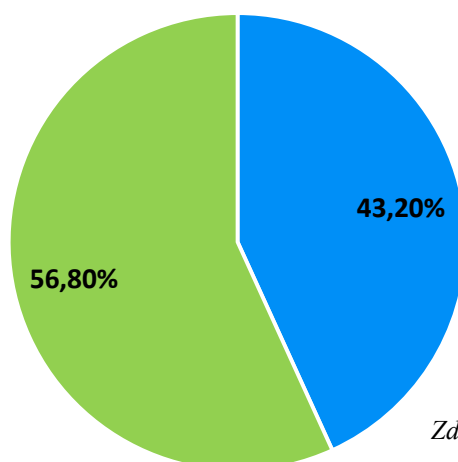
Tabulka č. 9 – Data ke grafu č. 9

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Uplatnění práva na vrácení zboží, jež vyplývá z kupní smlouvy	59	23,60
● Odstoupením od smlouvy, jež vyplývá z vadného plnění kupní smlouvy	46	18,40
● Odstoupením od smlouvy, které je dáno výhradně spotřebiteli	111	44,40
● Benevolence provozovatele internetového obchodu, které mu poskytuje konkurenční výhodu	34	13,60

Zdroj: vlastní zpracování

Jedinou správnou odpověď, v případě této otázky, zvolilo 111 respondentů (44,4 %), tedy relativně velká část z nich. Mylnou, avšak druhou nejvíce volenou variantou je uplatnění práva na vrácení zboží, jež vyplývá z kupní smlouvy zaškrtnulo 59 respondentů (23,6 %), následovala možnost odstoupením od smlouvy, jež vyplývá z vadného plnění kupní smlouvy s počtem respondentů 46 (18,4 %) a poslední možnost, benevolence provozovatele internetového obchodu, které mu poskytuje konkurenční výhodu, považovalo 34 respondentů (13,6 %) za správnou.

Graf č. 10 - Který z uvedených subjektů je při odstoupení od kupní smlouvy povinen nést náklady spojené s vrácením věci?

Zdroj: vlastní zpracování

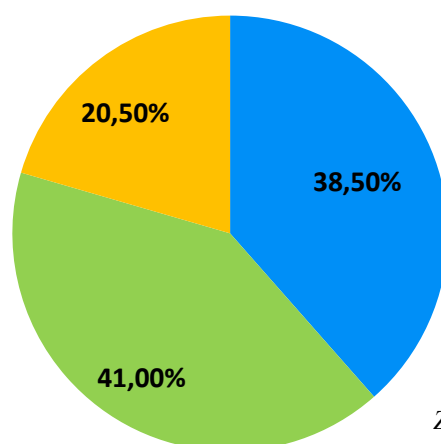
Tabulka č. 10 – Data ke grafu č. 10

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Kupující (spotřebitel)	108	43,20
● Prodávající	142	56,80

Zdroj: vlastní zpracování

Vypovídající hodnota, v případě této otázky, je sledována zejména v tom, že naprostá většina respondentů si je vědoma toho, že při odstoupení od smlouvy má právo na vrácení poštovného. V praxi pak někteří podnikatelé činí kroky tím směrem, že při odstoupení od smlouvy hradí náklady na dodání i vrácení objednaného zboží, vždy. 108 respondentů zvolilo správnou možnost, tedy kupujícího (spotřebitele), neboť dle zákonného ustanovení hradí prodávající náklady na dodání zboží kupujícímu, nikoli náklady na vrácení zboží zpět prodávajícímu, není-li sjednáno jinak nebo nebyl-li spotřebitel podnikatelem upozorněn na to, že v případě odstoupení od smlouvy nese spotřebitel náklady spojené s vrácením zboží a 142 možnost prodávajícího.

Graf č. 11 - Jaké právní následky nastanou, pokud koupíte (jako spotřebitel) zboží, vyskytne se u něj ve stanovené lhůtě vada a tuto vadu včas nevytknete?

Zdroj: vlastní zpracování

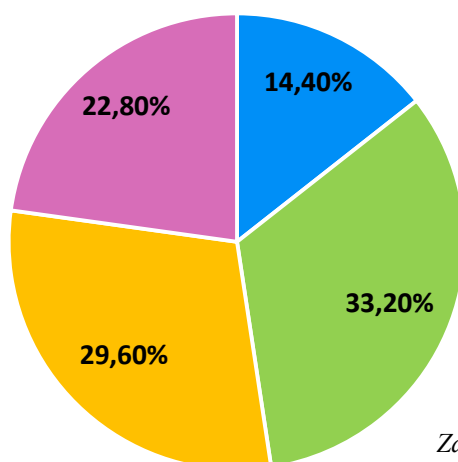
Tabulka č. 11 – Data ke grafu č. 11

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Zánik práv z vadného plnění	77	38,50
● Oslabení práv z vadného plnění	82	41,00
● Žádná z možností	41	20,50

Zdroj: vlastní zpracování

Tato otázka byla položena zcela záměrně, přičemž jejím cílem bylo zjistit, jak spotřebitelé vnímají dobu, se kterou zákon spojuje právo na vytknutí vady a uplatnění práv z vadného plnění vyplývajících. Pro objasnění správné odpovědi lze uvést gramatický výklad ustanovení § 2112 odst. 1 NOZ, dle kterého je s uplynutím lhůty spojeno pouze promlčení, nikoli prekluze zmiňovaného nároku. Z tohoto důvodu nárok nezaniká, nýbrž se stává podmíněný a soud jej nepřizná až k námitce druhé smluvní strany. Dochází tedy k oslabení těchto práv vzniklých vadným plněním. Tuto variantu zvolilo 41 % (82 respondentů), což je zhruba stejně jako protipól k této možnosti, myšleno zánik práv z vadného plnění. Tuto odpověď zvolilo 38,5 % (77 respondentů). Žádnou z uvedených variant nepovažovalo za správnou 41 respondentů v zastoupení 20,5 %.

Graf č. 12 - Reklamovali jste někdy věc, kterou jste zakoupili přes internet?

Zdroj: vlastní zpracování

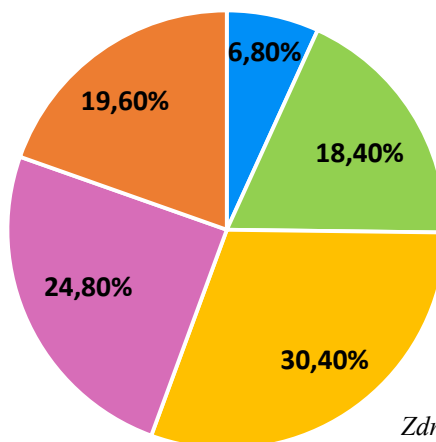
Tabulka č. 12 – Data ke grafu č. 12

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
Ano, jednou	36	14,40
Ano, výjimečně	83	33,20
Ano, často	74	29,60
Ne	57	22,80

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 12 se dotazuje na osobní zkušenosti respondentů s uplatněním reklamace. 57 respondentů se s reklamací dosud neseťkalo. 36 respondentů má pouze jednu zkušenost s reklamací. Častěji se s ní pak 74 respondentů a 83, tedy největší skupina respondentů se s ní setkává zcela výjimečně.

Graf č. 13 - Čtete obchodní podmínky, když nakupujete prostřednictvím internetových obchodů?

Zdroj: vlastní zpracování

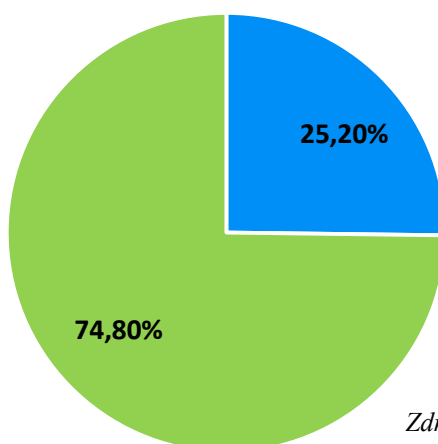
Tabulka č. 13 – Data ke grafu č. 13

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Ano, vždy	17	6,80
● Ano, občas	46	18,40
● Většinou ne	76	30,40
● Nikdy	62	24,80
● Nezajímá mě to	49	19,60

Zdroj: vlastní zpracování

Na zcela zásadní otázku, zda respondenti věnují čas čtení obchodních podmínek odpovědělo kladně, tedy možností ano, vždy pouhých 17 a ano většinou 46 z nich. V řadách těch, kteří podmínky nečtou, ale minimálně jedenkrát je četli je 76 respondentů. 62 respondentů, je nikdy nečetli a 49 respondentů zvolili možnost nezajímá mě to.

Graf č. 14 - Zůstávají Vám zachovány nároky z vadného plnění i v případě, že si vědomě zakoupíte zboží, které má vadu?

Zdroj: vlastní zpracování

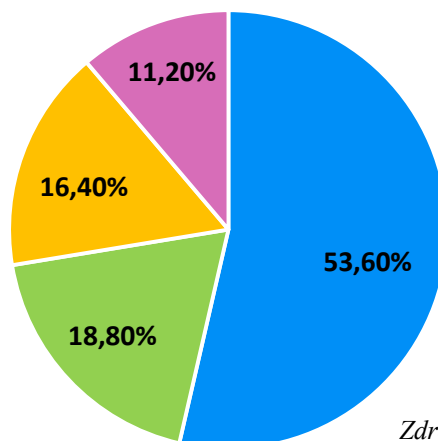
Tabulka č. 14 – Data ke grafu č. 14

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Ano	63	25,20
● Ne	187	74,80

Zdroj: vlastní zpracování

Správnou odpověď, tedy absenci nároků z vadného plnění, jestliže si spotřebitel s vědomím koupí věc, u které existuje vada, zvolilo 187 respondentů, což tvoří 74,8 %. Přestože správnou odpověď zvolili téměř 2/3 z nich, považuje autor zbylou skupinu (63 respondentů, 25,2 %), kteří správnou odpověď neoznačili, za relativně obsáhlou.

Graf č. 15 - Za jakých podmínek může spotřebitel odstoupit od smlouvy, kdy vyjmul zboží (např. hygienické potřeby) z uzavřeného obalu?

Zdroj: vlastní zpracování

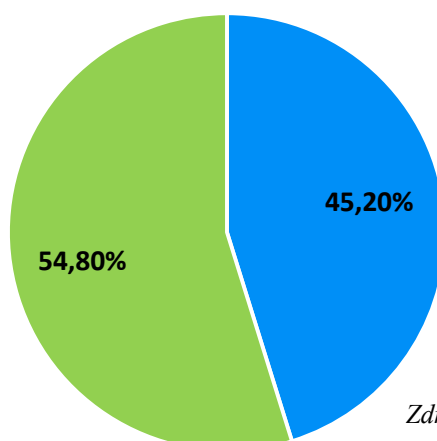
Tabulka č. 15 – Data ke grafu č. 15

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● V takovém případě odstoupit nemůže	134	53,60
● Pokud doručí zboží do provozovny prodávajícího	47	18,80
● Pokud jej opatří náhradním obalem	41	16,40
● Pokud uhradí náklady na nové zabalení	28	11,20

Zdroj: vlastní zpracování

Existuje několik výjimek v řadách zboží, u nichž neexistuje možnost odstoupení od smlouvy, v zákonem stanovené lhůtě, bez uvedení důvodu. Mezi ně patří i dotazovaný kartáček, jehož obal byl spotřebitelem jakkoli porušen. Z uvedeného vyplývá, že spotřebitel tak odstoupit nemůže. Tuto možnost zvolilo 134 respondentů. Možnost, kdy doručí zboží do provozovny prodávajícího zvolilo 47 respondentů, téměř stejné množství, konkrétně 41 respondentů vidělo možnost v případě opatření zboží náhradním obalem. Možnost úhrady nákladů na nové zabalení vybralo 28 respondentů.

Graf č. 16 - Jaké je Vaše pohlaví?

Zdroj: vlastní zpracování

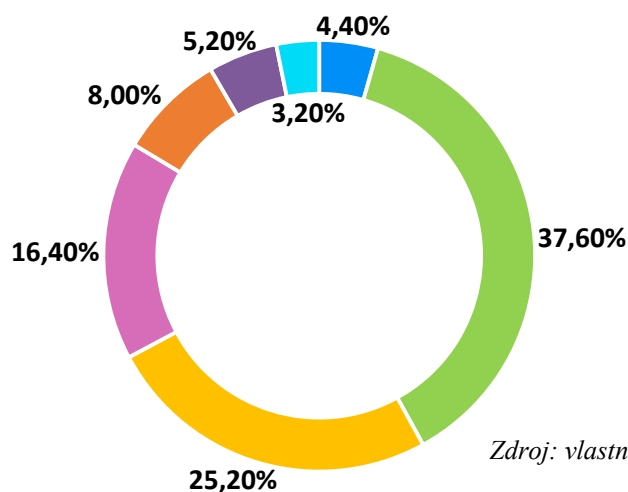
Tabulka č. 16 – Data ke grafu č. 16

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Muž	113	45,20
● Žena	137	54,80

Zdroj: vlastní zpracování

První identifikační otázka byla zaměřena na pohlaví respondentů. Zastoupení v řadách obou pohlaví je téměř vyrovnané, neboť žen, kterých se dotazníku zúčastnilo bylo 137, zhruba 55 % a mužů pak 113, přibližně 45 %.

Graf č. 17 - Do jaké věkové kategorie patříte?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 17 – Data ke grafu č. 17

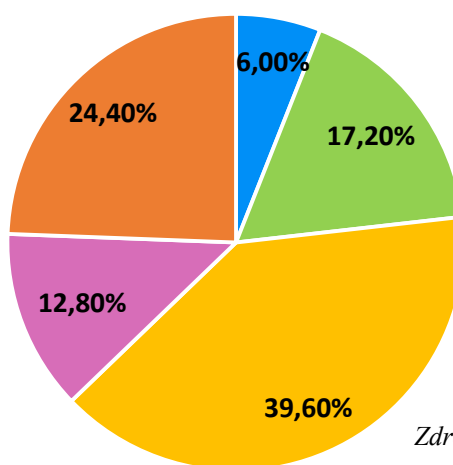
Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Do 18	11	4,40
● 18 – 26	94	37,60
● 27 – 35	63	25,20
● 36 – 45	41	16,40
● 46 – 55	20	8,00

● 56 – 65	13	5,20
● 65 +	8	3,20

Zdroj: vlastní zpracování

Druhá, velice důležitou otázkou pro vyhodnocení stanovené výzkumné otázky, taktéž z kategorie identifikačních otázek zkoumala věkovou kategorii, do které se respondenti zařadili. Nejméně dotazovaných nalzáme v důchodovém věku, tedy kategorie 65 let a více, kterých se zúčastnilo pouhých 8 (3,2 %) respondentů. Druhou, nejmenší skupinu, pouhých 11 (4,4 %) respondentů, tvoří dotazovaní ve věku do 18 let. Skupina ve většině případů zahrnuje žáky základních nebo středních škol. Naproti tomu neobsáhlejší kategorii, v našem případě z největší části tvořena studenty vysokých škol je v rozmezí 18-26 let, dotazovaných bylo 94 (37,6 %). Sestupně pak kategorie 27-35 s 25,2% zastoupením (63 respondentů). Následuje kategorie 36-45 s 16,4% zastoupením (41 respondentů). Do předposlední kategorie, 46–55 se zařadilo 20 respondentů, tvořící 8 % celku. Poslední, neméně důležitou, kategorii ve věku 56-65 utvořilo 13 respondentů (5,2 %).

Graf č. 18 - Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 18 – Data ke grafu č. 18

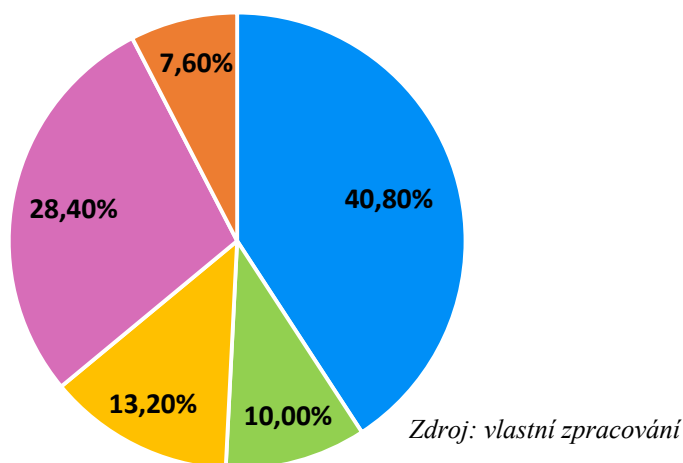
Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Základní	15	6,00
● Středněškolské	43	17,20
● Středněškolské s maturitou	99	39,60
● Vyšší odborné	32	12,80
● Vysokoškolské	61	24,40

Zdroj: vlastní zpracování

Nejpočetnější skupinou zkoumající nejvyšší dosažené vzdělání, jak již bylo výše zmíněno, jsou dle výzkumu studenti vysokých škol. Tedy i zde je největší zastoupení

v kategorii středoškolského s maturitou a to 99 respondentů. Zastoupení 15 respondentů, nacházíme u vzdělání základního, 43 respondentů v kategorii středoškolského, tedy zakončeného výučním listem, 32 respondentů s vyšším odborným vzděláním a druhou nejpočetnější kategorií, dosaženého vysokoškolského studia obsáhlo 61 respondentů.

Graf č. 19 - Jaký je Váš současný ekonomický status?

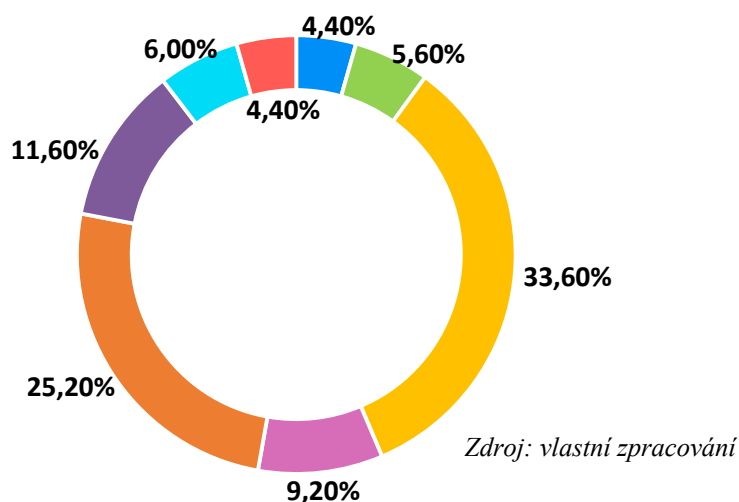
Tabulka č. 19 – Data ke grafu č. 19

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Zaměstnanec	102	40,80
● Nezaměstnaný	25	10,00
● Podnikatel	33	13,20
● Student	71	28,40
● Důchodce	19	7,60

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce respondentů bylo z řad zaměstnaných, 102, tedy 40,8 %. Další, o relativně početnou skupinu tvoří studenti v zastoupení 71 respondentů (28,4 %). Podnikatelů se účastnilo 33 (13,2 %). Předposlední kategorii tvoří nezaměstnaní v počtu 25 (10 %) respondentů. Nejméně zastoupenou skupinu tvoří, s počtem 19 (7,6 %), důchodci.

Graf č. 20 - Z jakého kraje pocházíte?

Tabulka č. 20 – Data ke grafu č. 20

Možné odpovědi	Responzí	Podíl (%)
● Hlavní město Praha	11	4,40
● Středočeský kraj	14	5,60
● Jihočeský kraj	84	33,60
● Plzeňský kraj	23	9,20
● Kraj Vysočina	63	25,20
● Jihomoravský kraj	29	11,60
● Olomoucký kraj	15	6,00
● Moravskoslezský kraj	11	4,40

Zdroj: vlastní zpracování

Poslední identifikační otázka dělí respondenty dle jednotlivých krajů České republiky. Ve výzkumu se podařilo získat respondenty z nadpoloviční většiny krajů. Nepochybně nejvíce respondentů (84) pochází z Jihočeského kraje, kde byl samotný dotazník realizován. Z hlavního města Prahy pochází 11 respondentů, ze Středočeského kraje 14 respondentů, z Plzeňského kraje 23 respondentů, z kraje Vysočina 63 respondentů, z Jihomoravského kraje 29 respondentů, z Olomouckého kraje 15 respondentů a z Moravskoslezského kraje 11.

7.3. Vyhodnocení stanovené výzkumné otázky

Na základě nashromážděných dat budou jednotlivé výzkumné otázky vyhodnoceny a formulovány jednotlivé závěry.

Výzkumná otázka: Je informovanost spotřebitelů o jejich právech a povinnostech nedostatečná?

Důvodem, proč byla tato výzkumná otázka formulována, je společností stále kladený důraz na ochranu spotřebitele s tím související informovanost. K utvoření subjektivního názoru samotných respondentů sloužily zejména otázky č. 1 a č. 2.

Z odpovědí, jež byly získány z otázky č. 1 lze usoudit, že největší část respondentů (35,6 %) považovala svoji informovanost v této oblasti za dostatečnou.

Podíváme-li se však na data obsažená v grafu č. 1 komplexně, nelze si nepovšimnout, že se 31,2 % respondentů, procentuální zastoupení velmi blízké předchozí skupině, nepovažuje být v dané oblasti náležitě informovaných. Tyto postoje respondentů lze akceptovat, neboť vyjadřují jednoznačný postoj. Co však již lze považovat za znepokojivé je, že v součtu prakticky stejná část dotazovaných zaujala k této otázce rezervovaný přístup, kdy 13,6 % dotázaných uvedlo, že je problematika ochrany spotřebitele nezajímá a 19,6 % uvedlo, že neví, zda jsou či nejsou dostatečně informováni.

V otázce č. 2 pak bylo zjišťováno, z jakých zdrojů se dotazovaní dozvídají o právech a povinnostech spotřebitele. Zde se projevil vliv moderních technologií, kdy napříč věkovému rozhraní téměř většina respondentů (231 respondentů z celkových 250 dotazovaných) uvedla, že čerpá informace z internetu.

Než bude formulováno konečné vyhodnocení stanovené výzkumné otázky, bylo by vhodné, zamyslet se nad otázkou, jestli je nedostatečná informovanost zapříčiněna nízkou ochranou spotřebitelů či jinými faktory. Zdroji pro zajišťování informací byly nejčastěji zvoleny internet, televize, tisk a sdílení informací mezi sebou navzájem. 47 z nich by pak hledalo pomoc navíc u dalších zdrojů, jež jsou uvedeny v komentáři pod grafem příslušné otázky. Zákonodárce stanoví informační povinnosti, které musí být ze stran podnikatelů plněny a nelze se tedy domnívat, že jsou spotřebitelé ochuzeni o informace, které jim mohou pomáhat a dále je informovat.

Navíc v současné době působí v České republice mnoho subjektů, které se přímo zaměřují na ochranu spotřebitelů, kdy je chvályhodné, že respondenti mají ohledně těchto subjektů alespoň nějaké povědomí. Na jejich webových stránkách jsou poskytovány detailní informace a právní analýzy k jednotlivým oprávněním, případně odkaz na další subjekt, který běžnému spotřebiteli poskytne pomocnou ruku.

Za jeden z nejnámějších možných zdrojů lze považovat dTest o.p.s. Dalším subjektem, který poskytuje mnoho informací o právech a povinnostech spotřebitele a kterému náleží mj. též státní dohled nad dodržováním těchto práv, je Česká obchodní inspekce. Přestože je notoricky známé, že právě ČOI je podřízena Ministerstvu průmyslu

a obchodu (tuto skutečnost osvědčilo 50,8 % všech dotázaných), kdy téměř totožná část dotázaných tuto skutečnost neznala.

Další zajímavostí, která vyplynula z dotazníkového šetření, je otázka obchodních podmínek. V dnešní době, kdy je obrovská část právních vztahů (zejména kupních smluv) uzavírána prostřednictvím internetu, je zcela běžné, že pouze malá část respondentů se zajímá o úpravu práv a povinností plynoucí z kupní smlouvy. Kupní smlouva samotná se nejčastěji omezuje na podstatné náležitosti, které lze stručně vymezit do otázek: Kdo? Co? Za kolik? Jak vyplývá z grafu č. 13, čte pravidelně obchodní podmínky pouze nejmenší část dotázaných, konkrétně 6,8 %. V souhrnu necelých 50 % respondentů uvedlo, že se s obchodními podmínkami v nepravidelných intervalech seznámí, zatímco radikální přístup k této oblasti zaujalo celkem 44,4 % dotázaných, kteří uvedli, že obchodní podmínky nikdy nečtou nebo je nezajímají.

Výzkumnou otázku č. 1 lze považovat v zásadě za potvrzenou, a to z následujících důvodů.

Ze subjektivních názorů dotazovaných vyplývá, že pouze 31,2 % z nich se necítí být dostatečně informována o ochraně spotřebitele. Větší část dotázaných uvedla, že je dostatečně informována o své ochraně, coby spotřebitele (celkem 35,6 %) a zbývající část se k celé věci postavila nezaujatě, bez jakéhokoli zájmu.

Naproti tomu z formulářového šetření vyplývá, a to po vyhodnocení odpovědí zaměřených na konkrétní znalost dotázaných, že reálné povědomí o jejich právech a povinnostech není dostatečné. Přestože většina respondentů nepopírá, že má dostatek možností a prostředků k získávání informací, např. prostřednictvím webových stránek, četbou obchodních podmínek atd., většina z nich možnost získávat takové informace, de facto, odmítá. Problémem tak není nedostatek informovanosti, nýbrž nedostatek zájmu spotřebitelů, aby jim poskytované informace byly z jejich strany registrovány a v případě potřeby využity.

Závěr

Tato bakalářská práce je díky svému systematickému rozdělení směřována do dvou částí, konkrétně do části teoretické a do části praktické.

V teoretická část práce provádí seznámení s vymezením podstatných pojmů, které se vztahují k tématu vadného plnění z kupní smlouvy. Za tímto účelem pak byly vymezeny pojmy definiční, jakými jsou závazkový právní vztah, proces směřující k jeho uzavírání, vymezení subjektů, které ve své podstatě uzavírají smlouvy. Nutno ještě k tomuto dodat, že zde nebyly řešeny přímo strany konkrétního typového kontraktu, kterými jsou u smlouvy kupní strany prodávajícího a kupujícího, ale byly řešeny osoby spotřebitele a podnikatele a samostatně byl vysvětlen i rozdíl mezi obecnou kupní smlouvou a kupní smlouvou spotřebitelskou.

Stěžejními body teoretické části bylo vymezení vadného plnění a promítnutí vadného plnění do, mnohokrát zmíněné, kupní smlouvy. Práva, kterými kupující disponuje v okamžiku, kdy dojde k plnění, jež vykazuje vadu, byla pak dále rozdělena a popsána. Zde se autorka nesnažila primárně přebírat rozdělení práv z vadného plnění v rovině ryze teoretické, jak je to uváděno v použitých zdrojích, kde jsou vady děleny na faktické a právní, odstranitelné a neodstranitelné atd., ale jediné rozdělení vad bylo učiněno v souladu s pojmoslovím NOZ, a to na vady, které zapříčiňují podstatné porušení smlouvy či na vady, které toto porušení zapříčiňují nepodstatným způsobem. K tomu je pak nabízen přehled a způsob uplatňování práv z takových vad.

Rovněž byl nabídnut přehled práv z vadného plnění, který je možné uplatnit u vadného plnění plynoucího ze spotřebitelské kupní smlouvy. Na to blíže navazuje i samostatná kapitola věnovaná institutu záruky, ve které je nejen vysvětlení tohoto pojmu, ale také došlo k porovnání názorových proudů řešících aktuální otázku směřující k definitivnímu určení, zda v platném českém právu existuje tzv. zákonná záruka za jakost, jako tomu bylo za dřívější právní úpravy, či zda tento institut chybí. Autorka zaujala vlastní názor stran této problematiky, přičemž se lze ztotožnit s oběma názorovými směry v tom smyslu, že ke skutečnému odstranění pochybností ohledně této otázky bude nutno vyčkat na relevantní závěry rozhodovací praxe nebo lépe na zásah zákonodárce, který by mohl v dané oblasti upravit textaci zákona jednoznačnějším způsobem. Bohužel je nutno konstatovat, že současné znění právní úpravy je poněkud zmatečné, což rozhodně nepřispívá k udržení právní jistoty v tak zásadním bodě, jakým je pro demokratický stát ochrana spotřebitele.

Poznatky získané z teoretické části práce pak byly promítnuty i do části praktické, kde byly nejprve formulovány otázky čistě teoretické, tak i s praktickým přesahem, na něž odpovídali respondenti v dotazníkovém šetření, jež bylo více zaměřeno na znalosti spotřebitelů a jejich vnímání dané problematiky a s takto získanými poznatky pak byly formulovány výsledky onoho šetření.

Závěrem lze konstatovat, že přes původní optimistický pohled na otázku znalosti práv spotřebitelů došla autorka k závěru, že byť je koncepce ochrany spotřebitele nastavena značně striktním způsobem a spotřebitelům poskytuje jednoznačné zvýhodnění v kontrakčním procesu, tak i v procesu uplatňování práv z vadného plnění, jsou to sami spotřebitelé, kteří svými znalostmi, resp. neznalostmi, sráží tuto koncepci na nižší úroveň. Otázkou zůstává, zda je v tomto případě nutný zásah státu a neustálé bazírování na povinnostech spotřebitelů, kdyby možná bylo přijatelnější omezení jejich práv, byť na úkor pohodlí a benefitů z tohoto plynoucích.

II. Summary

This bachelor thesis deals with the analysis of rights and obligations arising from the defective performance in consumer relationships, especially from the contract of sale.

This thesis analyses basic institutes connected to the nonconformity of the contract of sale according to the new Civil Code, which came into full effect on January 1, 2014 and compares them with the EU regulations on which the regulation in the Civil Code is based.

Furthermore, the text defines elementary terms, it includes a division of defects, specification of rights from a defective performance and other rights that are beyond the defective performance. The thesis also deals with given principles and processes within the complaint procedure. The practical part of the thesis is focused on consumers using the questionnaire survey to examine the awareness and knowledge of their rights.

Keywords: consumer, consumer protection, contract of sale, non-conformed performance

III. Seznam použité literatury

Knižní zdroje

Dvořák, J. & Švestka, J. a kol. (2015). *Občanské právo hmotné 3*. Praha: Wolters Kluwer.

Gerloch, A. (2013). *Teorie práva. (6. vydání)*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk.

Harvánek, J. a kol. (2013). *Právní teorie*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk.

Hendrych, D. a kol. (2009). *Právní slovník. (3. podst. rozš. vyd.)*. Praha: C. H. Beck.

Houdek, D. (2007). *Jak úspěšně reklamovat: rádce spotřebitele i obchodníka*. Praha: Grada.

Hulmák, M. a kol. (2014 a). *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054). Komentář*. Praha: C. H. Beck.

Hulmák, M. a kol. (2014 b). *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář*. Praha: C. H. Beck.

Hulmák, M. (2008). *Uzavírání smluv s civilním právem. (1. vydání)*. Praha: C. H. Beck.

Hulva, T. (2005). *Ochrana spotřebitele*. Praha: Aspi, a. s.

Lavický, P. a kol. (2014). *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář*. Praha: C. H. Beck.

Ondřej, J. a kol. (2013). *Spotřebitelské smlouvy a ochrana spotřebitele. Ekonomické, právní a sociální aspekty*. Praha: C. H. Beck.

Rozehnal a kol. (2014). *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství Aleš Čeněk s. r. o.

Selucká, M. (2008). *Ochrana spotřebitele v soukromém právu*. Praha: C.H. Beck.

Ševčík, L., Wellech, E., Pšenko, R. & Kincl, M. (2013). *Vyznejte se v novém občanském zákoníku: Nejběžnější životní situace z pohledu občanského práva*. Brno: Bizbooks.

Šilhán, J. (2015). *Právní následky porušení smlouvy v novém občanském zákoníku*. Praha: C. H. Beck.

Švestka a kol. (2014 a). *Občanský zákoník: komentář. Svazek I (§ 1 až 654)*. Praha: Wolters Kluwer.

Švestka a kol. (2009 b). *Občanský zákoník I; komentář. 2. vydání. (§1 až 459)*. Praha: C. H. Beck.

Tichý, L. & Kocí, M. (2013). *Spotřebitelská kupní smlouva*. Praha: Univerzita Karlova.

Tomančáková, B. (2008). *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*. Praha: Linde.

Vítová, B. (2016). *Zákon o ochraně spotřebitele (č. 634/1992 Sb.). Komentář*. Praha: Wolters Kluwer.

Internetové zdroje

Marek, K. Bulletin-advokacie.cz. (2016). *Smlouva kupní*. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/smlouva-kupni>

Tichý, L. Bulletin-advokacie.cz. (2014). *Kupní smlouva a spotřebitelská kupní smlouva, včetně odpovědnosti za vady*. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/kupni-smlouva-a-spotrebitelska-kupni-smlouva-vcetne-odpovednosti-za-vady>

Česká obchodní inspekce. (2017). *Nákup zboží a záruka*. Dostupné z: <https://www.coi.cz/faq/reklamace-a-nakup-zbozi/>

Hutařová, I. E-pravo.cz. (2013). *Nároky z vadného plnění v Novém občanském zákoníku*. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/naroky-z-vadneho-plneni-v-novem-obcanskem-zakoniku-93169.html>

Chvalinová, B. MKA. (2016). *Zásady ochrany slabší strany v NOZ*. Dostupné z: <https://www.e-advokacie.cz/cs/clanky/zasada-ochrany-slabsi-strany-v-noz>

Ministerstvo průmyslu a obchodu. (2013). *Dvouletá zákonná záruka na zboží bude platit i po 1. lednu 2014*. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/dokument141011.html>

Ministerstvo spravedlnosti. (2015). *Změny v úpravě zániku závazků*. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/smluvni-pravo/konkretni-zmeny-v-obecne-casti/zmeny-v-uprave-zaniku-zavazku>

Ministerstvo spravedlnosti. (2013). *Nároky z vadného plnění v novém občanském zákoníku*. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/infocentrum/media/348-naroky-z-vadneho-plneni-v-novem-obcanskem-zakoniku>

Rejtarová, J., Vzorové dokumenty.cz. (2015). *Uzavírání smluv-kontrakční proces obecně*. Dostupné z: http://www.vzorovedokumenty.cz/33/uzavirani-smluv-kontraktacni-proces-obecne-uniqueidgOkE4NvrWuMf0y8FDgMuk_nc2IKw79RL/

Remeš, J. Lexforum.cz. (2013). *Zákonná záruka podle NOZ – opravdu končí!*. Dostupné z: <https://www.coi.cz/faq/reklamace-a-nakup-zbozi/>

Judikatura

Nález ÚS (sp. zn. II. ÚS 3/06) ze dne 6. 11. 2007. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/II.US3/06>

Nález ÚS (sp. zn. II. ÚS 2877/10) ze dne 1. 3. 2011. Dostupné z: <http://nalis.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-2877-10>

Nález ÚS (sp. zn. I. ÚS 342/09) ze dne 15. 6. 2009. Dostupné z: <http://nalis.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-342-09>

Rozhodnutí NS ze dne 11. 12. 2013, 33 Cdo 47/2013. Dostupné z: <http://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2013/301/judikat-ns-33-Cdo-47-2013-GNS20133323>

Usnesení NS (sp. zn. 32 Odo 37/2005) ze dne 29.11. 2005. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Odo37/2005>

Směrnice Evropského parlamentu a rady 1999/44ES ze dne 25. 5. 1999. Dostupné z: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1999L0044:20111212:CS:PDF>

Usnesení NS (sp. zn. 33 Cdo 2778/2017–168) ze dne 27. 6. 2018. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Cdo2778/2017>

Legislativa

Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze). (2012). Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

IV. Seznam grafů

<i>Graf č. 1</i> - Myslíte si, že jste dostatečně informováni v oblasti ochrany spotřebitele? ..	33
<i>Graf č. 2</i> - Odkud čerpáte informace týkající se ochrany spotřebitele?.....	34
<i>Graf č. 3</i> - Jakými právními předpisy se v současné době řídí ochrana spotřebitele?....	35
<i>Graf č. 4</i> - Jaké státní instituce v ČR se zabývají ochranou spotřebitele?	36
<i>Graf č. 5</i> - Jakému ústřednímu správnímu orgánu je podřízena Česká obchodní inspekce?	37
<i>Graf č. 6</i> - V jaké lhůtě jste oprávněni uplatnit vadu, pokud (jako spotřebitel) zakoupíte v obchodě nové spotřební zboží, u kterého se vyskytne vada?	38
<i>Graf č. 7</i> - Pokud není v obchodních podmínkách prodávajícím stanovena delší lhůta pro odstoupení od smlouvy (uzavřené mimo obchodní prostory), mohu zboží vrátit do:	39
<i>Graf č. 8</i> - V případě, že uplatníte nárok z vadného plnění a vytýkaná vada je natolik závažným porušením smlouvy, že se považuje za vadu podstatnou, můžete uplatnit nárok:	40
<i>Graf č. 9</i> - Pokud jste zakoupili věc prostřednictvím internetového obchodu a tuto věc jste se rozhodli bez uvedení důvodu 10. den vrátit, je toto vrácení projevem:	41
<i>Graf č. 10</i> - Který z uvedených subjektů je při odstoupení od kupní smlouvy povinen nést náklady spojené s vrácením věci?	42
<i>Graf č. 11</i> - Jaké právní následky nastanou, pokud koupíte (jako spotřebitel) zboží, vyskytne se u něj ve stanovené lhůtě vada a tuto vadu včas nevytknete?	43
<i>Graf č. 12</i> - Reklamovali jste někdy věc, kterou jste zakoupili přes internet?.....	44
<i>Graf č. 13</i> - Čtete obchodní podmínky, když nakupujete prostřednictvím internetových obchodů?	44
<i>Graf č. 14</i> - Zůstávají Vám zachovány nároky z vadného plnění i v případě, že si vědomě zakoupíte zboží, které má vadu?	45
<i>Graf č. 15</i> - Za jakých podmínek může spotřebitel odstoupit od smlouvy, kdy vyjmul zboží (např. hygienické potřeby) z uzavřeného obalu?	46
<i>Graf č. 16</i> - Jaké je Vaše pohlaví?.....	47
<i>Graf č. 17</i> - Do jaké věkové kategorie patříte?	47
<i>Graf č. 18</i> - Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?.....	48
<i>Graf č. 19</i> - Jaký je Váš současný ekonomický status?	49
<i>Graf č. 20</i> - Z jakého kraje pocházíte?.....	50

V. Seznam tabulek

<i>Tabulka č. 1</i> – Data ke grafu č. 1.....	33
<i>Tabulka č. 2</i> – Data ke grafu č. 2.....	34
<i>Tabulka č. 3</i> – Data ke grafu č. 3.....	35
<i>Tabulka č. 4</i> – Data ke grafu č. 4.....	36
<i>Tabulka č. 5</i> – Data ke grafu č. 5.....	37
<i>Tabulka č. 6</i> – Data ke grafu č. 6.....	38
<i>Tabulka č. 7</i> – Data ke grafu č. 7.....	39
<i>Tabulka č. 8</i> – Data ke grafu č. 8.....	40
<i>Tabulka č. 9</i> – Data ke grafu č. 9.....	41
<i>Tabulka č. 10</i> – Data ke grafu č. 10.....	42
<i>Tabulka č. 11</i> – Data ke grafu č. 11.....	43
<i>Tabulka č. 12</i> – Data ke grafu č. 12.....	44
<i>Tabulka č. 13</i> – Data ke grafu č. 13.....	45
<i>Tabulka č. 14</i> – Data ke grafu č. 14.....	45
<i>Tabulka č. 15</i> – Data ke grafu č. 15.....	46
<i>Tabulka č. 16</i> – Data ke grafu č. 16.....	47
<i>Tabulka č. 17</i> – Data ke grafu č. 17.....	47
<i>Tabulka č. 18</i> – Data ke grafu č. 18.....	48
<i>Tabulka č. 19</i> – Data ke grafu č. 19.....	49
<i>Tabulka č. 20</i> – Data ke grafu č. 20.....	50

VI. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník pro spotřebitele

VII. Příloha č. 1

Vážená respondentko, vážený respondente,

jmenuji se Aneta Janoušková a jsem studentkou Ekonomické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění krátkého dotazníku, který má být podkladem pro zpracování mé bakalářské práce, která se zabývá právy z vadného plnění u spotřebitelské kupní smlouvy. Mým záměrem je zjistit všeobecné povědomí a znalosti práv spotřebitelů.

Dotazník Vám zabere zhruba 5 minut a je zcela anonymní. Výsledky tak budou použity pouze pro účely zpracování praktické části bakalářské práce.

Předem Vám děkuji za spolupráci a ochotu věnovat mi Váš volný čas.

1. Myslíte si, že jste dostatečně informováni v oblasti ochrany spotřebitele?

- Ano
- Nevím
- Ne
- Nezajímá mě to

2. Odkud čerpáte informace týkající se ochrany spotřebitele?

- Televize
- Rádio
- Tisk
- Internet
- Ostatní lidé
- Nikde
- Jiné:

3. Jakými právními předpisy se v současné době řídí ochrana spotřebitele?

- Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.)
- Zákon o ochraně spotřebitele (zákon č. 634/1992 Sb.)
- Obchodní zákoník (zákon č. 513/1991 Sb.)
- Zákon o zvláštních řízeních soudních (zákon č. 292/2013 Sb.)
- Nevím

4. Jaké státní instituce v ČR se zabývají ochranou spotřebitele?

- Generální inspekce bezpečnostních sborů
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce
- Nejvyšší kontrolní úřad
- Sdružení obrany spotřebitelů

5. Jakému ústřednímu správnímu orgánu je podřízena Česká obchodní inspekce?

- Státní úřad pro jadernu bezpečnost
- Ministerstvo průmyslu a obchodu
- Ministerstvo zemědělství
- Český statistický úřad
- Ministerstvo financí

6. V jaké lhůtě jste oprávněni uplatnit vadu, pokud (jako spotřebitel) zakoupíte v obchodě nové spotřební zboží, u kterého se vyskytne vada?

- Takové právo nemá
- 12 měsíců
- 24 měsíců
- 60 měsíců

7. Pokud není v obchodních podmínkách prodávajícím stanovena delší lhůta pro odstoupení od smlouvy (uzavřené mimo obchodní prostory), mohou zboží vrátit do:

- Do 14 dnů ode dne převzetí zboží
- Do 15 dnů ode dne převzetí zboží
- Do 30 dnů ode dne převzetí zboží
- Do 60 dnů ode dne převzetí zboží

8. V případě, že uplatníte nárok z vadného plnění a vytýkaná vada je natolik závažným porušením smlouvy, že se považuje za vadu podstatnou, můžete uplatnit nárok:

- Na slevu z kupní ceny
- Na opravu zboží

- Na výměnu vadné věci
- Na odstoupení od smlouvy

9. Pokud jste zakoupili věc prostřednictvím internetového obchodu a tuto věc jste se rozhodli bez uvedení důvodu 10. den vrátit, je toto vrácení projevem:

- Uplatnění práva na vrácení zboží, jež vyplývá z kupní smlouvy
- Odstoupením od smlouvy, jež vyplývá z vadného plnění kupní smlouvy
- Odstoupením od smlouvy, které je dáno výhradně spotřebiteli
- Benevolence provozovatele internetového obchodu, které mu poskytuje konkurenční výhodu

10. Který z uvedených subjektů je při odstoupení od kupní smlouvy povinen nést náklady spojené s vrácením věci?

- Kupující (spotřebitel)
- Prodávající

11. Jaké právní následky nastanou, pokud koupíte (jako spotřebitel) zboží, vyskytne se u něj ve stanovené lhůtě vada a tuto vadu včas nevytknete?

- Zánik práv z vadného plnění
- Oslabení práv z vadného plnění
- Žádná z možností

12. Reklamovali jste někdy věc, kterou jste zakoupili přes internet?

- Ano, jedenkrát
- Ano, výjimečně
- Ano, často
- Ne

13. Čtete obchodní podmínky, když nakupujete prostřednictvím internetových obchodů?

- Ano, vždy
- Ano, občas
- Většinou ne
- Nikdy

- Nezajímá mě to

14. Zůstávají Vám zachovány nároky z vadného plnění i v případě, že si vědomě zakoupíte zboží, které má vadu?

- Ano
- Ne

15. Za jakých podmínek může spotřebitel odstoupit od smlouvy, kdy vyjmul zboží (např. hygienické potřeby) z uzavřeného obalu?

- V takovém případě odstoupit nemůže
- Pokud doručí zboží do provozovny prodávajícího
- Pokud jej opatří náhradním obalem
- Pokud uhradí náklady na nové zabalení

16. Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

17. Do jaké věkové kategorie patříte?

- Do 18
- 18 – 26
- 27 – 35
- 36 – 45
- 46 – 55
- 56 – 65
- 65 +

18. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

19. Jaký je Váš současný ekonomický status?

- Zaměstnanec
- Nezaměstnaný
- Podnikatel
- Student
- Důchodce

20. Z jakého kraje pocházíte?

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku a přeji hezký den!

Zdroj: vlastní zpracování